

Κ. ΜΥΡΤΙΛΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ ΑΝΕΥΡΕΘΕΙΣΩΝ

ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΑΥΤΗΝ

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ Ι' ΤΟΜΟΥ ΤΩΝ ΘΡΑΚΙΚΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ : Ι. Λ. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 23

1938

Κ. ΜΥΡΤΙΛΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ ΑΝΕΥΡΕΘΕΙΣΩΝ

ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΑΥΤΗΝ

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ Γ' ΤΟΜΟΥ ΤΩΝ ΘΡΑΚΙΚΩΝ

ΙΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ : Ι. Λ. ΑΛΕΥΡΟΠΟΥΛΟΥ, ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 23

1938

ΣΥΛΛΟΓΗ

ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ ΑΝΕΥΡΕΘΕΙΣΩΝ ΕΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΑΥΤΗΝ *)

158) Τρίστιχος ἐπιγραφή εἰς τὸν Θοῤα ἵππεα ἐπὶ τοῦ πλαισίου ἀναγλύφου ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς ἄνωθι κυκλοτεροῦς διαστάσεων $0,21 \times 0,18$ τοῦ μ. Ὁ ἵππεὺς καλπάζει πρὸς τὰ δεξιὰ μετ' ἀνεμιζομένης ἐπὶ τὰ νῶτά του χλαμύδος, κρατεῖ διὰ τῆς δεξιᾶς τὰς ἡτίας, φέρει στενὰς ἀναξυρὰς καὶ εἶναι πωγωνοφόρος. Πρὸ τοῦ ἵππου βωμὸς ἐφ' οὗ πῦρ, ὅπισθεν τοῦ βωμοῦ γυνὴ πεπλοφόρος μετ' εὐρέος χιτῶνος ἰσταμένη καὶ παρ' αὐτῇ δένδρον. Ὅπισθεν τοῦ ἵππεως βαδίζει ἔφηβος πλοφόρος κρατῶν τὴν οὐρὰν τοῦ ἵππου. Τὸ ἀξιοσημείωτον ἐν τῷ ἀναγλύφῳ εἶναι ὅτι ἑκατέρωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ ἵππεως ἐν τῷ πεδίῳ παρίστανται δύο ἔτεροι κεφαλαί, ὥσπερ ὁ ἵππεὺς εἶναι τρικέφαλος ὥς ἡ Ἑκάτη καὶ ὥς ἐν τισιν ἀναγλύφοις Ἀλάντῃ. Ἡ δεξιόθεν κεφαλὴ φαίνεται ἑυναικὸς πεπλοφόρου, ἡ δὲ ἀριστερόθεν ἀνδρὸς πωγωνοφόρου ἀσκεποῦς. Κατὰ τὸν Diacovitsch αἱ κεφαλαὶ εἶναι τοῦ Ἡλίου καὶ τῆς Σελήνης. Τὸ ἀνάγλυφον εὐρέθῃ παρὰ τῇ Φιλιππουπόλει καὶ κατὰκειται ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς ὑπ' ἀρ. 159. Προέρχεται ἀπὸ τοῦ γ' μ. Χ. αἰῶνος.

«Κυρίῳ Θεῷ. Ἀλλούζενις Λογγίνου, Ἀλλούζενις Διοζήνου» 1).

Διούζηος ἢ Διουζήας, θορακικὸν ὄνομα σπάνιον, πιθανῶς μετασχηματισμὸς τοῦ Διόζενις.

159) Δίστιχος ἀναθηματικὴ εἰς τὸν θοῤα ἵππεα ἐπιγραφή ἐπὶ μαρμαρίνου ἀναγλύφου αὐτοῦ συνήθους τύπου, βανασουργήματος, διαστάσεων $0,195 \times 0,156 \times 0,02$ τοῦ μ. Εὐρέθῃ ἐν τῇ κώμῃ Βρεστοβίτση περιφερείας Φιλιππουπόλεως καὶ κατὰκειται νῦν ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς πόλεως ὑπ' ἀρ. 1105. Ἀπὸ τῶν αὐτῶν χρόνων. Τινὰ τῶν γραμμάτων εἶναι συνδεδεμένα.

«[Κυρίῳ] ἡρω[ι], Βίδυς Δίνεως» 2).

*) Συμπερίεχται ἐκ τοῦ τόμ. VI σελ. 137—176 καὶ VII σελ. 177—200.

1) Diacovitsch B. Ἐπετηρὶς βιβλιοθήκης ἐθνικῆς καὶ μουσείου Φιλιππουπόλεως ἔτ. 1924, σελ. 144.

2) Τοῦ αὐτοῦ, αὐτόθι σελ. 157, ἀρ. 29.

160) 'Επιγραφή αναθηματική περιθέουσα όλον τὸ πλαίσιον, ἀρχομένη κάτωθεν ἀριστερόθεν, ἀναγλύφου τοῦ Θρακῆος ἱππέως, συνήθους τύπου, ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς καμπυλοειδοῦς ἄνωθι διαστάσεων $0,185 \times 0,178 \times 0,015$ τοῦ μ. Τὸ ἀνάγλυφον ἐλήφθη ἐκ τοῦ εἰκονοστασίου 'Ελληνικῆς οἰκογενείας Φιλιππουπόλεως, ἣτις ἀπ' αἰώνων εἶχεν αὐτὸ ὡς οἰκογενειακὸν κειμήλιον καὶ ἐλάτρευνον ὡς εἰκόνα τοῦ ἁγ. Γεωργίου καὶ κατὰκειται ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς πόλεως ὑπ' ἀρ. 1185.

«[Κυρίῳ Ἀσκληπιῶ·] ἢ [Διὶ Ζβελσοῦρδῳ· Ζ]εῖνδρουμηνῶ ε[ῖ]χ[α]-
ρισ[τήριον] . . . Μούκ(ιος)· Ἀτίλιος ἀ[ν]έθ[ηκεν]»¹⁾).

Ἡ συμπλήρωσις τῆς λίαν τετριμμένης ταύτης ἐπιγραφῆς εἶναι τοῦ συλλογέως. Ὁ πρῶτος στίχος ἐπὶ τοῦ δεξιῷ πλαισίον, ὅστις εἶναι ὅλος τετριμμένος, συμπληροῦται ἢ διὰ τοῦ Κυρίῳ Ἀσκληπιῶ ἢ διὰ τοῦ Διὶ Ζβελσοῦρδῳ, διότι μόνοι οὗτοι οἱ θεοὶ ἔχουσι τὸ τοπωνυμικὸν ἐπιθ. Ζεῖνδρουμηνός²⁾.

Ζεὺς Ζβελσοῦρδος = Ὁ Θρακικὸς Ζεὺς, παριστάμενος ὡς ὁ κεραυνίος καὶ ὁ Λωδωναῖος³⁾.

161) Δίστιχος ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή ἐπὶ ἀναγλύφου τοῦ Θρακῆος ἱππέως, συνήθους τύπου, διαστάσεων $0,178 \times 0,210 \times 0,025$ τοῦ μ. εὐρεθέντος ἐν Βρεστοβίτση καὶ κατακειμένου νῦν ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Φιλιππουπόλεως ὑπ' ἀρ. 1106.

«Κυρίῳ ἡρωὶ Ροῦφος μετὰ τῆς συ[μβίου] δῶρ[ον]»⁴⁾.

162) Δίστιχος ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή ἐπὶ ἀναγλύφου εὐρεθέντος παρὰ τῷ λόφῳ Κρηνίδι Φιλιππουπόλεως, διαστάσεων $0,23 \times 0,16 \times 0,28$ τοῦ μ. παριστῶντος τὸν Διόνυσον μετὰ τοῦ Σατύρου, τοῦ πάνθηρος, τοῦ Σίληνῳ καὶ τοῦ Πανός. Κατὰκειται ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Φιλιππουπόλεως.

«Θεῶ Διονύσῳ εὐχὴν Δ[εύκιος] Σεπίτιμιος Γάϊος»⁵⁾.

1) Τοῦ αὐτοῦ αὐτόθι, σελ. 162, ἀρ. 4.

2) Ἴδε Μυρτ. Ἀποστολίδου, περὶ τῆς Θρησκείας τῶν Θρακῶν, «Θρακικά», τόμ. Ε', σελ. 47 καὶ 53.

3) Περὶ τοῦ Ζβελσοῦρδου, ἴδε Γ. Μπακαλάκι, Θρακικά εὐχαριστήρια εἰς τὸν Δία, «Θρακικά», τόμ. VI ἔτ. 1935, σελ. 310—318 καὶ Μυρτ. Ἀποστολίδου, Ἀποστάσεις Θρακικῆς ἐπιγραφῆς, «Ἀρχεῖον Θρακικῶν λαογρ. σης.» τόμ. Β', 1935—36, σελ. 222—224.

4) Diacovitch, B., αὐτόθι, σελ. 168, ἀμθ. 30

5) Danow Ch. Ἀρχαία μνημεῖα τῆς Βουλγαρίας, ἐν τῇ ἐπετηρίδι τοῦ ἐθν. μουσείου Σοφίας, τόμ. VI ἔτ. 1934, σελ. 153

163) Δίστιχος ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή ἐπὶ ἀναγλύφου παριστῶντος τὸν Δία καὶ τὴν Ἥραν, διαστάσεων $0,26 \times 0,24 \times 0,03$ τοῦ μ. κατακειμένου ἐν τῷ αὐτῷ μουσεῖῳ.

«Διὶ καὶ Ἡρᾷ Οὐίδιος Τήρης εὐχὴν»¹⁾.

Οὐίδιος — Viridius, πιθανῶς ἀντὶ Viridis ἐκ τοῦ viridis (vireo) = χλωρός, πράσινος.

164) Μονόστιχος ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή ἐπὶ μαρμαρίνου ἀναγλύφου λίαν τετριμμένου, διαστάσεων $0,185 \times 0,13 \times 0,26$ τοῦ μ., εὐρεθέντος ἐν τῇ κόμῃ Ἰσβου ἐπὶ τῆς Ροδόπης, περιφερείας Φιλιππουπόλεως καὶ παριστῶντος κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸν Ἄδην.

«Σκῶρις μετὰ τ[ῆς] συμβίου·»²⁾.

165) Μονόστιχος ἀναθηματικὴ κατ' εὐχὴν εἰς τὸν Κύριον ἥρωα ἐπιγραφὴ κάτωθι ἀναγλύφου αὐτοῦ ἐκ μαρμάρου, οὐ μόνον τὸ κάτω τμήμα περιεσώθη παριστῶν κάπρον διωκόμενον ὑπὸ κυνὸς διαστάσεων $0,13 \times 0,195$ καὶ πλάχ. 0,045 τοῦ μ. Εὐρέθη παρὰ τῇ κόμῃ Ἐλί-Δερέ, περιφερείας Τατάρ-Παζαρτζικίου ἔνθα ἡ ἀρχαία Βησσαπάρ. Ἀπὸ τοῦ β'—γ' μ. X. αἰῶνος.

«[Εὐχὴν] Τήρης Ἀντιόχ[ου]»³⁾.

Εὐχὴν: καθ' ἡμετέραν συμπλήρωσιν. Ἡ λέξις συνήθως ἐπιτάσσεται τῷ ὀνόματι τοῦ ἀναθέτου· ἐνταῦθα πιθανῶς διὰ λόγους τεχνικοὺς προτάσσεται, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις εἰς τὸν ἥρωα ἀναθήμασι⁴⁾.

166) Μονόστιχος ἐπιτύμβια ἐπιγραφή ἐπὶ τμήματος μαρμαρίνου ἐπιταφίου στήλης διαστάσεων $0,87 \times 0,86$ καὶ πλάχ. 0,28 τοῦ μ. εὐρεθέντος παρὰ τῇ κόμῃ Σιράϊ περιφερείας Τατάρ Παζαρτζικίου. Ἡ στήλη παρίστα τὸν ἱππέα, ἐκ τοῦ ἵππου οὐτινος περιεσώθη μόνον τὸ ὀπισθεν μέρος μετὰ τῆς ἠνωρθωμένης οὐρᾶς. Τὸ πεδῖον τοῦ ἀναγλύφου περιβάλλεται ἀριστερόθεν ὑπὸ στήλης μετὰ κιονοκράνου Κορινθιακοῦ καὶ ἄνωθεν ὑπὸ ἐπιστηλίου διηρημένου εἰς ἐπαλλήλους ζώνας εἰς τὴν κάτω ὧν ἡ ἐπιγραφή. Ἀπὸ τοῦ β'—γ' μ. X. αἰῶνος.

1) Τοῦ αὐτοῦ αὐτόθι.

2) Τοῦ αὐτοῦ αὐτόθι.—Πᾶσαι αἱ ἐπιγραφαὶ αἱ μὴ χρονολογούμεναι προέρχονται ἀπὸ τοῦ 2ου—3ου αἰῶνος μ. Χ.

3) Kazarov G. Antiken Denkmäler aus Bulgarien, Bull. de l'inst. archéol. Bulgare, τόμ. IV, ἔτ. 1926—27, σελ. 84, ἀρ. 8.

4) Περβλ. Dobrusky, Sbornik, τόμ. XVIII, ἔτ. 1901, σελ. 806, ἀρ. 23.

«Πό(πλιος) Αἴλιος Σεύθης ἥρωος»¹⁾.

ἡ ρ ω σ = χρυστός (μακαρίτης).

167) Δίστιχος ἀναθηματική εἰς τὸν Θοῤῃκα ἱππία ἐπιγραφὴ ἐπὶ ἀναγλύφου βανυσουργήματος ἐπὶ ἐρυθροφαίου λίθου ὕψ. 0,195, πλ. 0,18 καὶ πλάχ. 0,02 εὐρεθέντος ἐν τῇ κόμῃ Βελαστίτσα παρὰ τῇ Φιλιππουπόλει. Ἀπὸ τοῦ γ' μ. Χ. αἰῶνος.

«Αἰρ(ήλιος) Μουκιανοῦ Θεῶ ἥρωε (sic) ἀνέθηκε»²⁾.

168) Τρίστιχος ἐπιθυμία ἐπὶ ἀναγλύφου πλακὸς διαστάσεων 0,64×0,44 καὶ πλάχ. 0,07 τοῦ μ. πλακὸς εὐρεθείσης παρὰ τῷ Νευροκοπίῳ (Νικοπόλει πρὸς Νέστον) καὶ νῦν κατακειμένης ἐν τῷ μουσείῳ Σοφίας ὑπ' ἀρ. 6041. Τὸ ἀνάγλυφον διηρημένον εἰς δύο παραλλήλους ζώνας παριστᾷ ἐν μὲν τὴν ἄνω τὸν Θοῤῃκα ἱππία, ἐν δὲ τῇ κάτω τὰς προτομὰς γυναικὸς πελοφόρου καὶ ἀνδρὸς πωγωνοφόρου μετ' οὐλῆς κόμης. Ἡ ἐπιγραφὴ κεχαραγμένη ἐπὶ τοῦ πλαισίου πέριξ προέρχεται ἀπὸ τοῦ β'—γ' αἰῶνος μ. Χ.

«Πύρρος Βράσου Δαμαρίωνι καὶ Ἀκουτί[τῃ] συνβίῳ αὐτοῦ μνήμης χάριν»³⁾.

Βράσος πρβλ. Βρασίδαας καὶ Βρασίλας. Δαμαρίωνι: πιθανῶς ἐκ τοῦ δάμαρ (=γυνή) ἀντὶ τοῦ Δαμαρίφ (: (Δαμαρίον ἢ, πρβλ. ἡ Γλυκέριον, ἡ Μουσάριον κτλ.).

Ἀκουτάτη καθ' ἡμετέραν συμπλήρωσιν ἐκ τοῦ Λατιν. A c u t a t a (=θηκτὴ) ἢ Ἀκουτανὴ ἀντὶ τοῦ Ἀκουίτανῆ (Aquitana).

169) Δίστιχος ἐπιθυμία ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμαρίνης ἀναγλύφου στήλης διαστάσεων 0,86×0,63 καὶ πλάχ. 0,12 παριστώσης νεκρικὸν δεῖγμα. Εὐρέθη ἐν τῇ κόμῃ Πιπέροβον περιφερείας Μελενίκου καὶ ἐναπύσσεται νῦν ἐν τῷ μουσείῳ Σοφίας. Ἀπὸ τοῦ β'—γ' μ. Χ. αἰῶνος,

«Νείκαρχος Ζωίλου Ζωίλῳ τῷ νύτῳ μνήμης χάριν»⁴⁾.

170) Τρίστιχος ἐπιθυμία ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμαρίνου ἀναγλύφου δια-

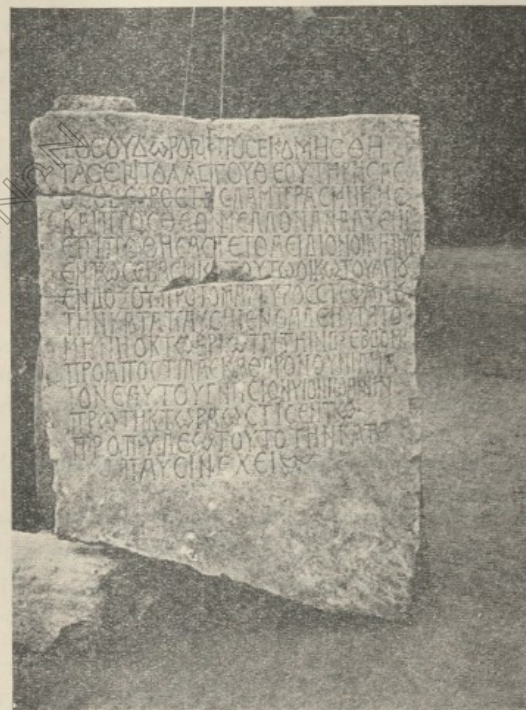
1) Kazanow G. Antiken Denkmäler aus Bulgarien, Bull. de l'inst. archéol. Bulgare, τόμ. IV, ἔτος 1926—27, σελ. 85, ἀρ. 9.

2) Diaconovitch, ἐπετηρ. ἐθνικῆς βιβλιοθήκης καὶ μουσείου τῆς Πλόβδηφ, ἔτ. 1924, σελ. 140, ἀρ. 2.

3) Velcow Ivan, Bull. de la société archéol. Bulg. τόμ. VII, ἔτ. 1919—20, σελ. 249.

4) Bull. de la société archéol. Bulg. τόμ. VI, ἔτ. 1916—18, σελ. 168.

στάσεων 0,77×0,55 καὶ πλάχ. 0,13 τοῦ μ., παριστῶντος τὰς προτομὰς ἀνδρὸς πωγωνοφόρου καὶ γυναικὸς πελοφόρου μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀπὸ τῶν ὤμων τῶν πρὸς τὰ ἄνω ἴστανται ὄρθον ἐπὶ ταπεινοῦ βάθρου κοράσιον μετ' ἱματίου, τὴν μὲν δεξιὰν ἔχον κεκαμμένην ἐπὶ τοῦ στήθους ἐντὸς τοῦ ἱματίου, τὴν δὲ ἀριστερὴν τεταμένην πρὸς τὰ κάτω καὶ κρατοῦσαν μικρὸν στέφανον. Ἡ ἐπιγραφὴ εἶναι κεχαραγμένη ἐκατέρωθεν τοῦ κορασίου.

Προέρχεται ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἔξ οὗ καὶ ἡ προηγουμένη τόπου καὶ χρόνον.

«Μονάσσης Ἀρτεμιδώρα τῇ θυγατρὶ καὶ Σούρα τῇ γυναικὶ καὶ αὐτῇ τῶν ἐποίων»¹⁾.

171) Δεκατετράστιχος ἐπιταφία χριστιανικὴ ἐπιγραφὴ ἐπὶ τετμημένης τετραχῇ μαρμαρίνης πλακὸς κεκομμένης κάτωθεν, νῦν ὕψους 1,27 καὶ πλά-

1) Bull. de la société archéol. Bulg. τόμ. VI, ἔτ. 1916—18, σελ. 168.

τους άνωθι μέν 0,92, από τής έκτης δέ τής έπιγραφής σειράς πρός τά κάτω 0,88 του μ., εύρεθείσης έξω του νοτίου τείχους του Χισάρ περί τά 120 μέτρα μακράν τής όνομαζομένης των Καμήλων πύλης έν τω χώρῳ ύπήρχεν από των πρώτων Βυζαντιακών χρόνων βασιλική εκκλησία, ως διαπιστοῦται έκ των μετ' ανασκαφάς άποκαλυφθέντων τῷ 1937 θεμελίων. Η έπιγραφή προέρχεται από του πέμπτου ή έκτου αιώνος και κατάκειται νυν έν τῇ αὐτῇ τῇ αὐτόθι έπαύλεως του άρχαιοφίλου έν άποστρατεία στρατηγοῦ Θεοδ. Μαρκῶφ.

† Θεοῦ δῶρον προσεκομήσθη (sic) τὺς έντολὰς τοῦ Θεοῦ τηρήσας Θεόδωρος τῆς λαμπρᾶς μνήμης καὶ πρός θεὸν μέλλων (sic) ἀναλύνειν, έπιποθίσας τε τὸ αἰδίων οἰκητήριον] έν τῷ σεβασμῷ τούτῳ οἶκῳ τοῦ ἁγίου ένδόξου προτομάρτυρος (sic) Στεφάνου τὴν κατάπανσιν ένθάδε ἡῴτατο μνηή (sic) Ὁκτωβρίου τρίτῃ, ἡδ(ικτιῶνος) έβδόμῃ, προαποστίλας (sic) καθαρὸν θυμίαμα τὸν ἑανιοῦ γνήσιον υἱὸν Ἰωάννην πρωτήκτορα (sic). ὥστις (sic) έν τῷ προπυλῆφ (sic) τοῦτο (sic) τὴν κατάπανσιν ἔχει».

Θεοῦ δῶρον προσεκομίσθη: έρμηνεία του όνόματος **Θεόδωρος**.

Κατάπανσι, = άνάπανσις.

Πρωτήκτωρ, λατιν. protector (δορυφόρος-σωματοφύλαξ). 'Επί των Βυζαντιακών χρόνων οἱ πρωτήκτορες ἦσαν αξιωματοῦχοι αὐλικοί: «Εἰσὶ οὖν καὶ ἔτεροι τῶν έν παλατίῳ πολλοὶ αξιωτέροι, ἐπεὶ καὶ πλείω τὸ δημόσιον αὐτοῖς χορηγεῖν εἴωθεν... οἳ δὴ δομέστικοί τε καὶ **πρωτήκτορες** ἐπικαλοῦνται καὶ ἀνέκαθεν ἀμελέτητοί εἰσι πολεμίων ἔργων»¹⁾. Περβλ. καὶ τὸν ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Μαυρικίου ιστοριογράφου Μένανδρου, ὅστις φέρει τὸν τίτλον **πρωτήκτωρ**.

Κατὰ τὴν έπιγραφὴν ἡ εκκλησία έν ἡ έτάφη ὁ λαμπρᾶς μνήμης γενόμενος εὐσεβῆς Θεόδωρος καὶ έν τῷ προπυλαίῳ αὐτῆς ὁ προαποθανὼν υἱός του πρωτήκτωρ Ἰωάννης, έτιμᾶτο ἐπ' όνόματι τοῦ προτομάρτυρος ἁγ. Στεφάνου²⁾.

1) Π ρ ο κ ο π ί ο υ, 'Ανέκδοτα, κεφ. 24, τόμ. III έκδ. Βόννης, σελ. 137.

2) Αἱ μέχρι τοῦδε άνευρεθεῖσαι έν Χισάρ χριστιανικαὶ έπιγραφαὶ από του θου καὶ δου αἰῶνος (ἴδε καὶ τὰς ὑπ' ἀριθμ. 114 καὶ 116 καὶ τὴν ἀκόλουθον) ἐγένοντο τέσσαρες: λαμβανομένου δέ ὑπ' ὀψιν οὐ έκ των γενομένων έσχάτως ανασκαφῶν άπεκαλύφθησαν καὶ τὰ θεμέλια έπτὰ εκκλησιῶν έντός καὶ έκτός του φρουρίου, βασιλικῶν μετὰ τριῶν κυτῶν πλὴν μιᾶς, εἰκάζεται ὅτι ἡ πόλις αὕτη ἦς τὸ όνομα δέν παρεδόθη ἡμῖν, ἦτο μεγάλη ἐπὶ των πρώτων Βυζαντιακών χρόνων καταστραφεῖσα άρχομένου του έβδόμου αἰῶνος πιθανῶς ὑπὸ των Ἀβάρων κατὰ τὴν τελευταίαν αὐτῶν έπιδρομὴν. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα αὕτη εἶναι ἡ Σεβαστόπ ο λ ι ς, ἔδρα ἐνός των τριῶν επισκόπων των ὑπαγομένων εἰς τὴν μητρόπολιν Φιλιππουπόλεως: «Ἐπαρχία Θράκης, μητρόπολις Φιλιππουπόλεως, ἔχει ὑπ' αὐτὴν

172) Ἐξάστιχος έπιταφία χριστιανικὴ έπιγραφή ἐπὶ μεγάλης μαρμαρίνης πλακὸς ὕψους 1,90, πλάτους 0,84 καὶ πάχους 0,15 τοῦ μ., ὁμοίας τῇ του βικαρίου τῆς Θράκης Σολόμονος¹⁾, εύρεθείσης έξω του βορείου τεί-

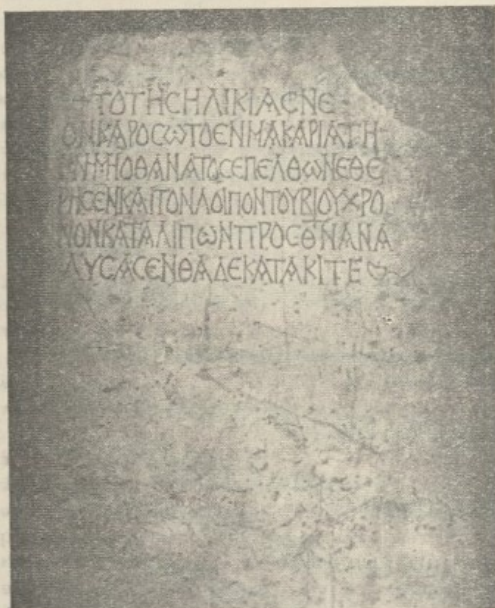
πόλεως, ἦτοι επισκόπους γ', τὸν Διοκλητιανουπόλεως, τὸν Σεβαστουπόλεως, τὸν Διοσπόλεως». (Κ. Π ο ρ φ υ ρ ο γ ε ν ν ή τ ο υ περί τῆς έν αὐτῇ τάξεως, τόμ. I, 2, σελ. 54. έκδ. Βόννης) Ὡς πόλις δέ τῆς έπαρχίας Θράκης μνημονεύεται καὶ έν τῷ Συνεκδήμῳ τοῦ Ἱεροκλέους μετὰ των Φιλιππουπόλ ω ς, Βερόης, Διοκλητιανουπόλεως καὶ Διοσπόλεως. Τὸ φρούριον αὐτῆς ως σφάζεται σήμερον, εἶναι τὸ μέγιστον καὶ τὸ μᾶλλον καλῶς διατετηρημένον έν ἀλάσῃ τῇ βορείῳ Θράκῃ, έκτισθὲ δέ ως εἰαπιστοῦται έκ των κατὰ καιροὺς εύρεθέντων έν αὐτῷ νομιόματων καὶ των έντετεχισμένων έπιγραφῶν ἐπὶ των Ρωμαϊκῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων έν εἶδει Ρωμαϊκοῦ στρατοπέδου ἐπὶ παλαιότερου Θρακικοῦ ἢ Θρακοελληνικοῦ εὐνοικισμῶ (νομιόματα των Μακεδονικῶν χρόνων από του Φιλίππου τοῦ Ἀμύντι), άνεκτίσθῃ δέ ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ, ἔαν καὶ τις έκ του τρόπου τῆς οἰκοδομήσεως αὐτοῦ. Τοῦτο προσεπιμαρτυρεῖται καὶ έκ τοῦδε. Ἐκατὸν μέτρα δυτικῶς τῆς νείας πύλης γενομένων παρ' αὐτῷ τῷ τείχει ανασκαφῶν εύρεθησαν τὰ θεμέλια παλαιᾶς βασιλικῆς εκκλησίας 28 μέτρων μήκους μετὰ 8 κυτῶν, ὧν τὸ δεξιὸν πρός τῷ τείχει άπεκόπη χάριν του άνακτισθέντος τείχους. Τὸ σχέδιον του Βυζαντιακοῦ τούτου ναοῦ κατὰ τὸν καθηγητὴν Filow εἶναι ὅμοιον τῷ του ναοῦ τοῦ ἁγ. Κλήμεντος έν Ρώμῃ, έπομένως εἰκάζεται ὅτι ὁ ναὸς ἀνήκει εἰς τοὺς άρχαιοτέρους χριστιανικοὺς τεῦ 4 ἡ 5 αἰῶνος. Ἐξ ανασκαφέντων θεμελίων εκκλησίας έντός του φρουρίου εἰκάζεται ὅτι ἡ πόλις άνεκαινίσθη κατὰ τὸν 11ον ἢ 12ον αἰῶνα (νομιόματα) καὶ πιθανῶς αὕτη εἶναι ἡ πόλις τῆς Ἀννης Κομνηνῆς μνημονευμένης Ἀ λ ε ξ ι ο ὑ π ο λ ι ς ἢ Ν ε ὀ κ α σ τ ρ ο ν (έν ἀντιθέσει πρὸς τὸ Π α λ α ὶ ὀ κ α σ τ ρ ο ν, ὡς ένδέχεται να ὠνομάζεται τὸ ἐπὶ πέντε αἰῶνας ἔγκαταλελειμμένον φρούριον), ἣν ὁ Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς έκτισε χάριν των Παυλικιανῶν, των ἑπαεληθόντων εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν: «πάντας συναγαγὼν ἅμα καὶ τέκνοις καὶ γυναῖξί καὶ πόλιν τούτοις δαιμάμενος άγχοῦ τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ πέραν τοῦ Ἐβρου ποταμοῦ έκείσε τούτους μετῴκισεν Ἀλεξίου πόλιν τὴν πόλιν κατονομάσας ἡ καὶ Νεόκαστρον, ὃ καὶ μᾶλλον έπεκράτησεν». (Ἀ ν ν η ς Κ ο μ ν η ν ῆ ς Ἀλεξιάδος, XIV. 9.) Ὁ καθηγητὴς Detschew στηριζόμενος ἐπὶ τινος τετριμμένης καὶ δυσανογνώστου έπιγραφῆς εύρεθείσης παρὰ τῷ βαλανεφ Χαβοῦς έντός του φρουρίου, έν ἡ αναγινώσκει [ab in]sessis veteri Aug(ustae) aria[e] εἰκάζει ὅτι τὸ όνομα τοῦ ἐπὶ ρωμαιοκρατίας εὐνοικισθέντος χώρου ἦτο Augusta vetus area, ὡς ἀνήκοντος αὐτοκράτορὶ τινι, πιθανῶς τῷ Φιλίππῳ (ἐπὶ εἰερας πλευρᾶς τῆς λατινικῆς έπιγραφῆς αναγινώσκεται «...Σευήρα ὑπὲρ ἑαυτῆς καὶ τῶν παιδῶν... Νύμφαις εὐχοριστήριον» τεῦ λίθου άπεκτείνετος έκ σαρκεῖ ὀνομασθέντος ταῖς νύμφαις ὑπὸ Μαρκίας Ὠτακίλιας Σευήρας γυναικὸς Φιλίππου Ἀραβος, ὅστις διέτριπεν έν Θράκῃ καὶ έφρονεῦθῃ παρὰ τῇ Βερόῃ κατ' αὐτόν), ὅπερ ὄνιμα ὑποθίεται καὶ ἔτερον χωρὸν Augusta nova area. Ἀμφότεροι οἱ χωροὶ εὐνοικισθέντες ὠνομάσθησαν August a e, καὶ τοῦτο εἶναι τὸ ὑπὸ του Προκόπιου μνημονευόμενον ὡς κτισθὲν ὑπὸ του Ἰουστινιανοῦ φρούριον Α ὕ γ ο ὕ σ τ α ι (περὶ κτισμάτων VI, 11), ὅπερ βραδύτερον ἐλέχθη μεταφρασθὲν ἐλληνιστί Σεβαστή ἢ Σεβαστόπ ο λ ι ς (Der antike Name des Bulgarischen Badeortes Hissar. Ἐν τῇ έπετηρίδι του μουσείου Φιλιππουπόλεως, ἔτ. 1935—36. σελ. 47—51). Ἰδε ὡσοῦτος καὶ [T z o n t c h e w, Les bains de Hissar, étude géographique, historique et archéologique, σελ. 59—200 ὅπου παρατίθεται καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία).

1) Ἰδε, «Θρακικά», τόμ. VIII. σελ. 106, προσθήκῃ ἀρ. 116 (Συλλογῆς έπιγραφῶν Φιλιππουπόλεως).

χους τοῦ Χισάρ, ἐν ᾧ χώρῳ ὑπῆρχε βασιλικὴ τῶν πρώτων Βυζαντιακῶν χρόνων ἐκκλησία, ἣς τὰ θεμέλια ἀπεκαλύφθησαν μετ' ἀνασκαφᾶς τῇ 1937. Προέρχεται ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ βου αἰῶνος πιθανῶς.

«† Τὸ τῆς ἡλικίας νέον Κᾶρος, — ᾧ τὸ ἐν μακαρία τῇ μνήμῃ ὁ θάνα-

τος ἐπελθὼν ἐθέρησεν (sic) — καὶ τὸν λοιπὸν τοῦ βίου χρόνον καταλιπὼν πρὸς θεόν) ἀναλύσας, ἐνθάδε κατάκειται (sic)».

τ. ἔ. «Ἐνθάδε κατάκειται ὁ ἐν μακαρία τῇ μνήμῃ Κᾶρος, — ᾧ ὁ θάνατος ἐπελθὼν ἐθέρισε τὸ τῆς ἡλικίας νέον, — ἀναλύσας (τὸν βίον) πρὸς Θεὸν καταλιπὼν καὶ τὸν λοιπὸν τοῦ βίου χρόνον».

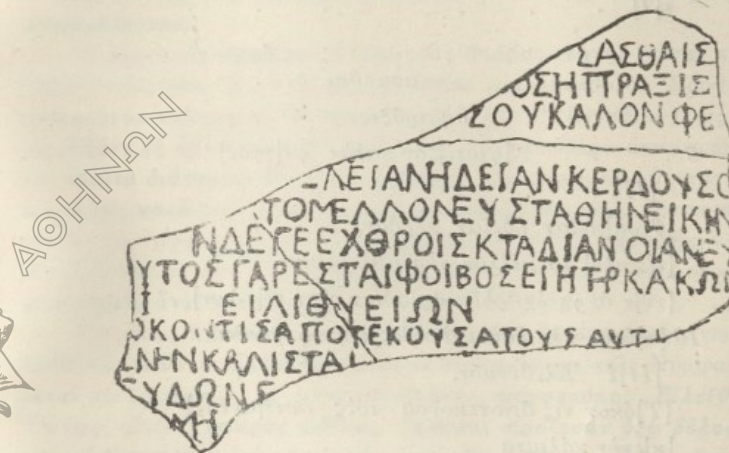
ἀναλύω (τὸν βίον) = καταλύω, τελευτῶ (τὸν βίον). Σημειωτέον ὅτι τὸ «ἐν μακαρία τῇ μνήμῃ» ἀναφέρεται εἰς τὸ «τὸ τῆς ἡλικίας νέον» (= νεότης, νεαρὰ ἡλικία) ἀντί, ὥς ἔδει, εἰς τὸ «Κᾶρος».

Ἡ πλάξ δολόλευκος καὶ καθαρά μετὰ τῆς ἀτριβοῦς ἐπιγραφῆς, οἷον εἰς ἐσχάτως ἐξεληθούσα τοῦ ἐρμολυφείου, πλὴν μικρᾶς τινος βλάβης κατὰ τὴν δεξιὰν ἄνωθι γωνίαν, μετακομισθεῖσα κατετέθη ἐν τῷ ἐθνικῷ τῆς Φιλιππουπόλεως μουσεῖῳ παρὰ τῇ τοῦ βικαρίου Σολόμονος.

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

ἀρ. 6

Τὸ περισωθὲν τμήμα τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης¹⁾, ἥς παρατιθέμεθα πιστὸν ἀντίγραφον φωτογραφίας τῆς διὰ τὸ εὐκρινέστερον, εὐρέθη παρὰ τῇ κυρίᾳ πύλῃ τοῦ φρουρίου Χισάρ, (41 χιλιόμετρα βορείως τῆς Φιλιππουπόλεως παρὰ τῷ Μέσῳ ὄρει (Ἀνθαίμῳ) κειμένου, ὅπου ἀρχαιοῦθεν

ἔνεκα τῶν θερμῶν μεταλλικῶν λαματικῶν πηγῶν ὑπῆρχε θρακοελληνικὸς συνοικισμὸς²⁾, ἐν ᾧ ἐλατρεῦετο ὁ Φοῖβος εἰλητήρ κακῶν. Ἡ μαρμαρίνη πλάξ, ἐφ' ἧς ἡ ἐπιγραφή εἶναι κεχαραγμένη δι' εὐαναγνώστων καὶ ἐνιαχοῦ συνδεδεμένων ἀλλήλοις γραμμάτων ὕψους 0,01 τοῦ μ, ἔχει ὕψος 0,15 καὶ πλάτος 0,26 τοῦ μ, εἶναι δὲ πάντοθεν περικεκομμένη καὶ διεσπασμένη τρίχα. Ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐπιγραφῆς εἶναι ἀδύνατος ἔνεκα τῆς ἦν ὑπέστη φθορᾶς πλὴν μέρους αὐτῆς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτον πιθανῶς.

Πρῶτος ὅστις ἡσχολήθη περὶ αὐτὴν μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Velcov δημοσίευσίν τῆς³⁾ εἶναι ὁ Seure. Ὁ ἐπιφανὴς Γάλλος ἀρχαιολόγος, ὅστις

1) ΜΥΡΤ. Ἀποστολίδου «Θρακικά», τόμ. VI, ἔτ. 1935, σελ. 140.

2) Ἴδε ἀνωτέρω, ἐπιγραφῆς 171 σημ. 2 περὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Τὸ παλαιότερον αὐτοῦ Θρακικὸν ἢ Ἑλληνικὸν παραμένει ἄγνωστον.

3) I v a n V e l c o w, Bull de l'institut archéol. Bulg. Sophia, τόμ. I, ἔτ. 1921—22, σελ. 319.

εἰδικώτερον ἀσχολεῖται περὶ τὰς Θρακικὰς ἀρχαιοτάτας, εἰκάσας ὅτι ἡ ἐπιγραφή εἶναι λείψανον *χρησμών* ἢ *ιατρικῶν συνταγῶν* ἐν τετραστίχοις ἐμμέτροις στροφαῖς, κεχωρισμέναις ἀπ' ἀλλήλων διὰ διαστήματος, ἐν ἀρχῇ οὗτινος ἦτο κεχαραγμένος ὁ ἀριθμὸς τῆς στροφῆς λατινιστί, ὡς σφύζεται οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ διαστήματος τῆς τρίτης στροφῆς, μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ, εἰς ὃν ἀφιερουτο ἡ στροφή, ἐν εἶδει τίτλου, ἀνέγνω καὶ συνεπλήρωσε τὴν ἐπιγραφὴν ὡς ἀκολουθῶς.

*[I] . . . . .
 . . . . .
 . . . . . —ασασθαι σ . . .
 . . . . . σὴ προῶς
 5 . . . . . [φωτί]ζον καλὸν φέ[γγος]
 [II] . . . . .
 [θερα]πείαν ἡδεῖαν κέρδους . . .
 [εἰς μὲν] τὸ μέλλον εὐσταθῇ νεύειν . . .
 [νῦν] δέ γε ἐχθροῖς κ(ρ)αδίαν οἶαν εὐ[νόων],
 10. [α]ὐτὸς γὰρ ἔσται Φοῖβος εἰητήρ κακῶν.
 [II] I Ἐλινυειῶν,
 [T]όκον τις ἀποτεκοῦσα τοὺς ἀντέ[οντας]
 [κ]ενήν κάλιστα . . . . .
 [ψ]ευδῶν . . . . .
 15. μὴ . . . . .

Αἱ πρῶται δύο στροφαί, ὧν ὁ τίτλος ἀπεκόπη, ἦσαν ἀφιερῶνται εἰς τὸν Φοῖβον Ἀπόλλωνα, ἡ δὲ τρίτη ὡς δηλοῖ ὁ περιωθεὶς τίτλος τῆς εἰς τὰς Εἰλειθυίας, τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ ἐκφερομένου κατὰ γενικὴν πτώσιν. Οὕτω καὶ Νύμφαι τῶν μεταλλικῶν καὶ θειούχων τοῦ νῦν Χισάρ ὑδάτων, ὡς αἱ Νύμφαι τῶν ἄλλων ἐν Θράκῃ θερμοπηγῶν, θὰ ἦσαν ἱατροί, ὁ δὲ ἡγέτης αὐτῶν (κύριος) Ἀπόλλων ἀνελάμβανε τὴν θεραπείαν τῆς νόσου (αὐτὸς γὰρ ἔσται Φοῖβος εἰητήρ κακῶν) δι' εὐαρέστου θεραπείας (θεραπείαν ἡδεῖαν), ἣς θὰ εἶχε προσεχῶς ὀριστικὴν ἐπιτυχίαν (εἰς μὲν τὸ μέλλον εὐσταθῇ νεύειν) καὶ ἐν τῷ παρόντι ἄμεσον ἀποτέλεσμα τὴν μεταβολὴν τῶν ἐχθρῶν εἰς φίλους (νῦν δέ γε ἐχθροῖς κραδίαν εὐνόων). Ἡ δὲ νόσος, εἰς ἣν ἀναφέρεται ἡ ἐπιγραφή καὶ ὑποδεικνύεται ἡ θεραπεία τῆς, εἶναι ἡ τῆς στερωσέως προκληθείσης πιθανῶς ἐκ κακῆς τύχης. Δυνατὸν ὅμως ἡ δευτέρα στροφή νὰ συμπληρωθῇ καὶ ἄλλως: «[θερα]πείαν ἡδεῖαν κερδοῦς (=ἀλώπεκος) θ[υσία δώσει], | [εἰς μὲν] τὸ

μέλλον εὐσταθῇ νεύειν [ἔχειν] κτλ.¹⁾», λαμβανομένου ὑπ' ὅψιν ὅτι ἡ θεραπεία νόσων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὡς καὶ νῦν παρὰ τῷ λαῷ, δὲν ἦτο ἐνίοτε ἀπληραγμένη δεισιδαιμονιῶν τινων, ὡς ἐνταῦθα τῆς θυσίας ἀλώπεκος, καὶ ἐξορκισμῶν.

Γράμματά τινα ὅμως καὶ ἔχνη ἄλλων τῆς ἐπιγραφῆς προσπταίουσιν εἰς τὰς γενομένας ἀκολουθούς συμπληρώσεις: στίχος 4ος *σὴ* (·ος ἡ), στίχ. 5ος [φωτί]ζου ἢ [σελά]ζου (σοῦ ἢ σου ἢ -ς, οὔ), στίχ. 7ος [θερα]πείαν (—λείαν), στίχ. 9ος *κραδίαν* (κτα-διαν) καὶ στίχ. 13ος [κ]ενήν *κάλιστα* (ἐνηγκάλισται).

Ὁ δωρισμὸς *κραδίαν* (ὁ ἰωνισμὸς Φοῖβος *εἰητήρ* εἶναι προσωνυμία στερεότυπος τοῦ Ἀπόλλωνος) φαίνεται μοι ἀμφίβολος διόρθωσις μεταβαλλομένου τοῦ καλῶς κεχαραγμένου T εἰς P (*κταδιαν*), ὡς προσελθόντος δι' ἡθελεῖς ἀβλεψίας τοῦ χαρακτοῦ. Πιθανώτερα ἀνάγνωσις ἴσως εἶναι κατὰ *διάνοιαν* ἀντὶ τοῦ *κραδίαν οἶαν* παραλειφθέντος τοῦ πρώτου α τῆς *καὶ* ὑπὸ τοῦ χαρακτοῦ ἐν συνειδήσει πρὸς ἐξοικονόμησιν χώρου ἐν τῷ στίχῳ μετὰ τὴν ἐξ ἀβλεψίας ὑπ' αὐτοῦ προσθήκην τοῦ ἐκθλιβέντος ε τοῦ *γε* πρὸ τοῦ *ἐχθροῖς*, ἐξ οὗ ἐγεννήθη ἡ ἀφόρητος χασμωδία *γε ἐχθροῖς* ἀντὶ *γ' ἐχθροῖς*, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ μέτρον.

Ὡσαύτως ἡ ἀνάγνωσις: *Εἰλ(ε)ινυειῶν*, ὑπολαμβανομένων ὡς τῶν θεῶν τῶν ὠδίνων *Εἰλειθυιῶν* συνταυτιζομένων ταῖς Νύμφαις δὲν φαίνεται μοι πιθανή. Αἱ μνημονευόμεναι *μογοστόκοι Εἰλειθυιαί* παρ' Ὀμήρῳ, αἵτινες *πικρὰς ὠδίνας ἔχουσαι προῖεσαν ὀξὺ βέλος, δριμύ²⁾*, τ. ἔ. αἱ προσωποποιαὶ αὐταὶ τῶν σκληρῶν ὠδίνων, —δι' ὅ οὔτε ὀνομαζονται οὔτε ἀριθμοῦνται³⁾, —καίπερ λατρευόμεναι βραδύτερον ἐν Μεγάροις⁴⁾, ἐν Μαραθῶνι⁵⁾, ἐν Σιδύμοις τῆς Λυκίας⁶⁾, συνήθως μετὰ τὸν Ὀμηρον ἀπὸ τῆς Ὀδυσσεΐας ἥδη⁷⁾ περιορίζονται εἰς μίαν μόνην τὴν *Εἰλειθυίαν*, τὴν κατὰ σοφὴν ἐπινόησιν λεγομένην καὶ *Ἐλευθώ*, ὡς ἐκφράζουσιν τὴν ἐρχομένην τῆς θεᾶς βοήθειαν ἐπὶ τῇ προσκλήσει τῆς ὑπὸ τῶν ὠδινουσῶν⁸⁾, «εἵχονται ἐλθέ⁹⁾». Θὰ ἦτο λοιπὸν δυνατόν ἡ ἡπειρα

1) G. S e u r e, Revue archéol. τόμ. XXIV, ἔτ. 1926, σελ. 158 καὶ ἐξῆς archéologie Thracie.

2) Ὁ μ ἡ ρ ο υ Ἰλ. Α, 270 καὶ T, 119.

3) Δύο παρίστανται ἐπὶ 17 καὶ τρεῖς ἐπὶ 2 ὀγγείων τῶν κλασσικῶν χρόνων, ἐφ' ὧν ἀπεικονίζεται ἡ γέννησις τῆς Ἀθηνᾶς ἢ τοῦ Ἥφαιστου.

4) Π α υ σ α ν ἰ ο υ, I, 44, 2.—5) Athen. Mitt. X, 279.—6) B e n d o r f - N i e m a n n, Reisen in Lykien, 77.—7) Ὁ μ ἡ ρ ο υ Ὀδύσ. T, 188.

8) Πρὸς καὶ τὸν παρ' ἡμῖν ἅγιον Ἐ λ ε υ θ έ ρ ι ο ν, τὸν προστάτην τῶν ὠδινουσῶν γυναικῶν, οὗτινος τοῦ ὀνόματος τὸ τε ἔτυμον καὶ τὸ σημαίνον οὐδὲν διαφέρει τοῦ Εἰ λ ε ῖ θ υ ι α καὶ Ἐ λ ε υ θ ώ.

9) Κ α λ λ ι μ ά χ ο υ ἐπίγρ. 5^α. Κατ' ἄλλους ἐκ τοῦ ἐ λ ε υ θ ε ι ν = ἱγεῖν) τὸν παῖδα εἰς φῶς.

καὶ μείλιχος αὐτὴ θεά, ἡ στερεωθεῖσα ἐν τῇ θρησκευτικῇ συνειδήσει τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν μεταλαβόντων τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ Θρακῶν ὡς **φιλόπαις, μητροπόλος, φιλότροφος, κυρσοός, μήτηρ**, ἡ ἔχουσα ἰδίους ναοὺς (Εἰλειθυαῖον ἐν Δήλῳ, Εἰλείθυιον ἐν Ἀθήναις) καὶ συνταντιζομένη τῇ Ἥρᾳ, τῇ Ἀφροδίτῃ, τῇ Ἀρτέμιδι, μυθολογούμενη δὲ ἤδη ὡς θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας¹⁾, ἀδελφὴ τῆς Ἥβης καὶ τοῦ Ἄρεως²⁾ καὶ μήτηρ τοῦ Ἐρωτος³⁾, ν' ἀγνοηθῇ καὶ ν' ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τῶν Εἰλειθυϊῶν κατ' ἀναχρονισμόν συνταντιζομένων ταῖς χαριέσσαις Νύμφαις; Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ τὸ πρῶτον ἀπαντῶσα ἐνταῦθα γραφὴ Εἰλιθυεῖων ἀποκλείει τοῦτο. Αἱ παρὰ συγγραφεῖς καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς ἀπαντῶσαι τοῦ ὀνόματος γραφαὶ εἶναι: **Εἰλείθυια, Ἐλείθυια, Ἰλείθυια, Εἰλίθυια, Εἰλύθεια, Εἰλειθείη, Εἰλιθίη, Εἰλειθούη, Εἰλειθουόη, Ἰλιθουίη, Εἰλειθιουίη, Ἐλευθώ**, ἐπ' ἀγγελίων δὲ **Ἐλείθυια, Ἐλεύθυια, Ἐιεύθυια, Ἐλευθία**⁴⁾. Οὐδαμοῦ ἀπαντᾷ **Εἰλιθύεια**.

Ἐκ τούτων καὶ ἔνεκα τῆς κατὰ πληθυντικὸν ἔκφορᾶς ἐν τῇ ἐπιγραφῇ **Εἰλιθυεῖων** φαίνεται μοι ὅτι τοῦτο δέον νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἐπίθετον κανονικῶς ἐσηματισμένον ἐκ τοῦ **Εἰλείθυια**, ἐννοουμένου παρ' αὐτῷ τοῦ: **κακῶν** ἢ **νόσων**. **Εἰλειθύεια** λοιπὸν **κακὰ** ἢ **νόσοι** εἶναι αἱ ἀπὸ τοῦ τοκετοῦ παρὰ ταῖς γυναῖξι προερχόμεναι νόσοι. Οὕτω ἐρμηνεύεται εὐκόλως καὶ ἡ κατὰ γενικὴν πτῶσιν ἔκφορὰ τοῦ τίτλου ἐκάστης στροφῆς ἀναφερομένου εἰς θεραπευτικὴν συνταγὴν νόσου καὶ οὐχὶ δηλοῦντος ἀφιέρωσιν εἰς θεόν, ἣτις θὰ ἔδει νὰ ἐξενεχθῇ κατὰ δοτικὴν πτῶσιν: Ἀναγνωστέον λοιπόν: **III εἰλ(ε)ιθυεῖων (νόσων ἢ κακῶν) θεραπευτικὸς ἀφορισμός**.

Τῆς ἐπιγραφῆς κινήσας τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐπιγραφολόγων ἔγενετο καὶ ἄλλη ἀνάγνωσις καὶ συμπλήρωσις, δημοσιευθεῖσα ἐν τῷ Supplementum epigraphicum Graecum⁵⁾, ἣν ἀντέγραψεν ὁ Τσόντσεφ ἐν τῷ περὶ Χισὰρ ἔργῳ του μὴ ποιούμενος μνείαν τοῦ ὀνόματος τοῦ συμπληρωτοῦ⁶⁾. Παρατιθέμεθα αὐτὴν κατὰ τὸν ἀντιγραφέα ἄνευ σχολίων! « . . . | 1 . . . -σασθαί σ[ε χρή] | . . . -ος, ἡ πρᾶξις [καλή]. | . . . σου καλὸν φέρεις | διάστημα κενὸν | 5. [Πρόσεχε, ἐπιμ]έλειαν ἡδεῖαν κέρδους ὁ[ρᾷς]. | [Εὔνουν] τὸ μέλλον, εὐσταθῇ νείκην [φέρεις], | [φαίν]-ων δέ γε ἐχθροῖς κ(αρ)δίαν οἶαν ἔχ[εις]. | [Α]ὐτὸς γὰρ ἔσται Φοῖβος εἰη-

τήρ κακῶ[ν]. | Εἰληθυεῖων. | 10. [Τ]όκον τις ἀποτεκοῦσα τοῦ σαυτο[ῦ λέ]-χους | ἐνηγκάλισται χ[ερσὶν ἄλλοιον βάρους] | [ψ]ευδῶν π . . . | [τῆς] μητ[ρός]. »¹⁾.

Ἀκολουθοῦντες νῦν τὴν εἰκασίαν τοῦ ἐπιφανοῦς Γάλλου ἀρχαιολόγου ὅτι ἡ ἐπιγραφὴ περιεῖχε τρεῖς τετραστίχους ἐν ἱαμβικοῖς τριμέτροις στροφᾶς θεραπευτικῶν ἀφορισμῶν (συνταγῶν) νόσων μετὰ τῶν τίτλων τῶν προβαίνομεν εἰς νέαν ἀνάγνωσιν καὶ συμπλήρωσιν αὐτῆς ἐπὶ τῷ ὑπολογισμῷ ὅτι τὰ ἐν ἐκάστῳ στίχῳ γράμματα, ὧν ἔνια συνδεδεμένα ἀλλήλοις, εἶναι 30—31.

[I] . . . . .
 . . . . . [λού]σασθαί σ[ε χρή].
 . . . . . -ος, ἡ πρᾶξις . . .
 5 . . . . . [Φοῖβο]ς, οὗ καλὸν φέ[γγος] .
 [II Φθινάδος:] ἡ [παραλύσεως:] .
 [*Υγείας ἐντ]έλειαν ἡδεῖαν κέρδους ὁ[φεις]
 [δίδωσι καὶ] τὸ μέλλον εὐσταθῇ νείκην
 [λύμη]ν δέ γ<ε> ἐχθροῖς κ(α)τὰ διανοίαν εὐ[χον].
 10 [α]ὐτὸς γὰρ ἔσται Φοῖβος εἰητήρ κακῶν.
 [II] I Εἰλ(ε)ιθυεῖων.
 [Τ]όκον τις ἀποτεκοῦσα τοὺς αὐτῆ[ς] παῖδας]
 ἐνηγκάλισται . . . . .
 [ψ]ευδῶν . . . . .
 15 . . . . . μη . . . . . ».

Ἡ I στροφὴ εἰκάζεται ὅτι ἀναφέρεται εἰς θεραπευτικὴν συνταγὴν νόσου, δι' ἣν συνιστᾶται μετὰ τὴν λουτροθεραπείαν (λούσασθαί σε χρή) ὡς ὀφέλιμος ἡ ἡλιοθεραπεία, (οὗ καλὸν φέγγος):

Ἡ II, ἣτις κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον συμπληροῦται ἀρτίως, ἀναφέρεται εἰς θεραπείαν ἐξαντλητικῆς τινος τοῦ ὁργανισμοῦ νόσου ἢ φθίσεως

1) Φωτογραφίαν τῆς ἐπιγραφῆς ἐδημοσίευσε καὶ ὁ D a n o w C h. ἐν τῷ Jahresh. des Oesterr. arch. Inst. τόμ. XXIX, Beibl. σελ. 153, ἔτ. 1934 ἐπικρίνας τὴν γενομένην ὑφ' ἡμῶν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιγραφῆς ἐν τῇ ἐπετηρίδι τοῦ μουσείου καὶ τῆς βιβλιοθήκης Φιλιππουπόλεως, ἔτ. 1930, σελ. 239 καὶ ἔξ. καὶ ἐπαγγελλάμενος μεγαλοστόμως ὅτι θὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ τὸ ζήτημα καὶ τότε θὰ δώσῃ ἀκριβῆ ἀνάγνωσιν καὶ ἐρμηνείαν τῆς ἐπιγραφῆς. Ἐκτοτε πέντε Διὸς ἑναιατοὶ παρήλθον καὶ δὲν εἶδομεν τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπαγγελίας τοῦ ἐπιγραφολόγου.

1) Ἡ σιόδου, Θεογ. 922. — 2) Ἀπολλοδώρου, I, 3, 1.—

3) Παυσανίου, IX, 27, 2.

4) Paul y-Wissowa, Real Encycl, τόμ. V, σελ. 2102 ἐν τῇ λ. Εἰλειθύεια.

5) Suppl. Epigraph, Graecum Leyde, τόμ. III, ἔτ. 1929, σελ. 110, ἀρ. 544. Τὸ σύγγραμμα δὲν ἦτο προσιτὸν ἡμῖν.

6) T z o n t c h e w D. Les bains de Hissar, ἐν τῇ ἐπετηρίδι τοῦ μουσείου καὶ βιβλιοθήκης Φιλιππουπόλεως, ἔτ. 1937, σελ. 178. Πιθανῶς εἶναι ὁ Hondius.

(φθινάδος) κατὰ τὸ πρῶτον αὐτῆς στάδιον ἢ παραλυσίας. Ἡ παρατήρησις — ἐμφάνισις ὠφελείας (ὑψι; κέρδους) παρέχει τελείωσιν εὐάρεστον, τ. ἔ. βελτίωσιν τῆς υγείας (ἐντέλειαν ἡδεϊαν υγείας δίδωσι) καὶ ὁ μέλλον χρόνος σταθερὰν νίκην (καὶ τὸ μέλλον εὐσταθῆ νείκην), τ. ἔ. ἥτις υγεία θὰ στερεωθῇ ἐν τῷ μέλλοντι ἐκπληρουμένης πιστῶς τῆς θεραπείας· ἀλλὰ σὺ μὴ παύου εὐχόμενος νοερώς τὸν ἐξαφανισμόν εἰς τοὺς ἐχθρούς σου (εὐχου γε κατὰ διάνοιαν λύμην ἐχθροῖς), τ. ἔ. μὴ ἀπόβαλλε τὸ θάρρος σου ὡς πρὸς τὴν καταπολέμησιν τῆς ἐχθρᾶς νόσου — καὶ θὰ τὴν ἐξαφανίσῃς, διότι αὐτὸς ὁ Φοῖβος ὁ ἱατρὸς τῶν νόσων θὰ σὲ βοηθήσῃ (αὐτὸς γὰρ ἔσται Φοῖβος εἰλητὴρ κακῶν), τ. ἔ. ἡ τελεία τῆς νόσου θεραπεία θὰ ἐπέλθῃ διὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, τοῦ θεοῦ τοῦ φωτός καὶ τῶν θερμῶν πηγῶν, τῆς ἡλιοθεραπείας, λουτροθεραπείας καὶ τοῦ εὐκραοῦς κλίματος.

Ὡς ἐν τοῖς χρησιμοῖς οὕτω καὶ ἐν τοῖς θεραπευτικοῖς ἀφορισμοῖς κυριαρχεῖ τὸ σκοτεινόν, τὸ διλημματικόν καὶ τὸ ἀλληγορικόν κατ' ἀνάγκην πρὸς κατοχύρωσιν τοῦ κύρους αὐτῶν ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας τῆς θεραπείας. Ἀναμφιβόλως ἡ διὰ τὴν ἐν τῇ στροφῇ ταύτῃ νόσον λουτροθεραπεία συνετελεῖτο ἐν τῇ δεξαμενῇ τῶν θερμῶν σιδηρούχων ὑδάτων, τῇ ὑπὸ τὸ νῦν τουρκωνύμιον Χαβοῦζ γνωστῇ, ὧν τὰ ἔρεπια τοῦ ἀρχαίου (Ρωμαϊκοῦ) βαλανείου σφύζονται ὀλίγα βήματα βορειότερον. Τὰ ὕδατα ταῦτα ἀνέκαθεν συνιστῶνται πρὸς τόνωσιν τῶν ἀσθενῶν ὁργανισμῶν καὶ τῶν παθόντων ἐξ ἐξαντλητικῶν νόσων: «τὸ ὑδροδοχεῖον τοῦτο δέχεται ἐν ἑαυτῷ τὰ εἰσερχόμενα δι' ὀρετοῦ ἐκ τοῦ ἐκεῖ πονηρῶς ἀναβρυνόμενα, λίαν θερμὰ καὶ καθαρῶτα σιδηροῦχα ὕδατα» εἰσερχόμενός τις ἐν αὐταῖς εἰς λεπτὰ πέντε θερμαίνεται εἰς ὑπερβολὴν· ἐξερχόμενος δὲ ἐκ τῶν ὑδάτων αἰσθάνεται εἰς τὸ σῶμά του μετ' εὐχαριστήσεως τόνον δυνάμεως· εἰς ταῦτα δὲ εἰσερχονται οἱ παραλυτικοὶ καὶ ἀδύνατοι κατὰ τὸ δῶμα χάριν ἐνδυναμώσεως» ἔγραφε πρὸ αἰῶνος σχεδὸν ὁ Γ. Τσουκαλῆς¹⁾.

Ἡ III στροφή ἀναφέρεται εἰς τὴν θεραπείαν τῶν *εἰλεθινῶν νόσων* κατὰ τὸν σφύζομενον τίτλον τῆς, τ. ἔ. τῶν μετὰ δυσχερίαν (τόκον τις ἀποτεκοῦσα ἐννοεῖται *κακὸν*) προερχομένων ἐπιλοχίων, μητρικῶν, στειρώσεων καὶ τῶν παρομοίων, δι' ἃς καὶ νῦν κατὰ παράδοσιν συνιστῶνται τὰ τῷ Χαβοῦζ παρακείμενα τοῦ τουρκωνύμου ὡσαύτως *Ἰντζέξ* σιδηροθειοῦχα ὕδατα, ἀναβρύνοντα ἐκ τοῦ ἐδάφους τοῦ αὐτοῦ.

Κατὰ ταῦτα ἡ ἐπιγραφή περιεῖχε τρεῖς ἀφορισμοὺς πρὸς θεραπείαν τριῶν νόσων, ὧν ἱατρὸς ἦτο ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ὁ προστάτης τῶν θερμῶν μεταλλικῶν πηγῶν τοῦ τόπου τούτου, τοῦ νῦν τουρκωνύμου Χισάρ.

1) Γ. Τσουκαλῆς, Ἱστοριογραφικὴ περιγραφή τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως, ἔτ. 1851, Βιέννη, σελ. 70.

Σημειωτέον δ' ἐν τέλει ὅτι ἡ II στροφή, ὡς συμπληροῦται ὑφ' ἡμῶν, καὶ κατὰ τὰ κενὰ πληροῦται ἀκριβῶς καὶ μετρικῶς δὲν χωλαίνει, διότι ὁ μὲν πρῶτος στίχος αὐτῆς εἶναι *ὑπερκατάλητος*, ἔχει δηλ. ἓνα πόδα (δύο συλλαβὰς) ἐπὶ πλέον, ὁ δὲ τρίτος κατὰ μὲν τὸν τρίτον πόδα ἀντὶ σπονδαίου (— —) ἔχει δάκτυλον (— υυ χθροῖς κατὰ) ἀναλυομένης τῆς μακρᾶς ἄρσεως εἰς δύο βραχείας συλλαβὰς, ὡς συμβαίνει ἐνίοτε ἐν τῷ α', γ' καὶ ε' ποδὶ τοῦ ἱαμβικοῦ τριμέτρου, ὁ τέταρτος μετρικῇ ἀνάγκῃ ἀπὸ πυρρῆς (υῦ) λαμβάνεται ὡς ἱαμβος (υ — δια) καὶ ὁ πέμπτος εἶναι σπονδαῖος (— — νοίαν) κατὰ τὴν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ποιηταῖς προσωδίαν τῆς λέξεως: *διανοία* ἀντὶ *διάνοια*.

136) 1) «... — οὐμετῆς Σέρδων [ε]ὐξάμενος ἀνέστησα τὸν Ἄρεα» κατ' ἀνάγνωσιν τοῦ Kazanow²⁾.

Καθ' ἡμᾶς ἡ ἐπιγραφή εἶναι κεκομμένη, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς πρώτης συλλαβῆς -ου, οὔσης καταλήξεως πτώσεως γενικῆς πρωτοκλίτου ἢ δευτεροκλίτου ὀνόματος καὶ ἐκ τῆς χαράξεως τοῦ σφύζομένου πρώτου στίχου κατὰ τῷ χεῖλει τοῦ λίθου (βάθρου), ὅστις ἀπεκόπη ὀριζοντίως μέχρι τοῦ στίχου καὶ ἐτέθη ἀνεστραμμένως ὡς δεξιὰ παραστάς εἰσόδου κτιστοῦ τάφου μεταγενεστέρων χρόνων. Ἐπομένως ἂν τὰ σφύζομενα ἔχνη τοῦ πρώτου γράμματος εἶναι ἔχνη τοῦ Δ καὶ ὁ πρὸ αὐτοῦ τετριμμένος χῶρος ἀναλογῶν εἰς τὸν δύο γραμμάτων συμπληρωθῇ διὰ τῆς συλλαβῆς ΜΟ, δυνάμεθα νὰ εἰκάζωμεν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὅτι ὁ εἰς τὸν Ἄρην ἀνδριᾶς ἐστήθη ὑπὲρ τοῦ Λουκίου Κομμόδου (180—192), υἱοῦ τοῦ Μ. Αὐρηλίου, ὅστις ὦν καθ' ὑπερβολὴν ρωμαλέος ὠνόμαζεν ἑαυτὸν Ρωμαῖον Ἡρακλέα καὶ κατήρχετο ὡς παλαιστής εἰς τὸ ἀμφιθέατρον περιβεβλημένος ὡς ὁ Ἡρακλῆς καὶ ἐμονομάχησε πλειστάκις³⁾, διετέλει ἄρα ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἄρεως. Οὕτω δυνατόν νὰ συμπληρωθῇ τὸ ἀποκεκομμένον τῆς ἐπιγραφῆς ἄνω τμήμα δι' ἑξ ἑπὶ στίχων ἔχοντος ἐκάστου 16—17 γράμματα, ὅσα καὶ ὁ πρῶτος διασωθεὶς καὶ ἡ ἐπιγραφή ἀπὸ τριστίχου καθίσταται ἐννεαστίχος ὡς εἶχεν ἀρχικῶς. Ἡ συμπλήρωσις λαμβάνεται ἐξ ἄλλων ἐπιγραφῶν ὁμοίας φύσεως ἀπὸ τῶν αὐτῶν χρόνων, ὧν πλείστα μέχρι τοῦδε ἀνευρέθησαν ἐν Θράκῃ⁴⁾.

1) Τόμ. VII ἔτ. 1936, σελ. 182.

2) Kazanow G. Antiken Denkmäler aus Bulgarien, Bull. de l'inst. archéol. Bulg. τόμ. IV, ἔτ. 1926—27, σελ. 90, ἀρ. 17.

3) Διωνὸς Κασσιόου, LXXII, 19.

4) Ἰδε Kalinka, Denkmäler in Bulgarien, ἀριθμ. 28. 30. 45. 52. 58 καὶ ἄλλαχού.

«[Ἀγαθῇ Τύχῃ. Ὑπὲρ υγιείας καὶ σωτηρίας καὶ αἰωνίου διαμονῆς τοῦ μεγίστου καὶ θειοτάτου αὐτοκράτορος Λουκίου Κομμόδου Μετίης Σέρδων [ε]δέξιμος ἀνέστησα τὸν Ἀρεα».

Μετίης: πιθανῶς ἀντὶ **Μέτιος** ἐκ τοῦ Λατιν. Metius, ὅθεν καὶ ἡ ἐν Ρώμῃ Metia porta.

Σέρδων: κύριον ὄνομα μνημονευόμενον κατὰ τὸν Καταγωγ καὶ ἐν τινι τῆς Δήλου ἐπιγραφῇ: **Σέρδων Ρωμαῖος** ¹⁾.

144 ²⁾ Ἡ ὑπὸ τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ἐπιγραφὴ εἶναι ἐπανάληψις τῆς ὑπ' ἀρ. 47 ³⁾ μετὰ τινων διαφορῶν κατὰ τὴν συμπλήρωσιν. Ἀναγνωστέα νῦν κατὰ τελειότεραν συμπλήρωσιν ὧδε:

«[Πολι]τάρχην Κλέαρ[χον τῆς] λαμπροτά[της μητροπόλ]εως Φιλιπποπόλεως, ἀδ[ελφὸν Γ(αῖον) τοῦ] [διασημο]τά[του συγκλη]τικ[οῦ] . . .] τὸ [τῶν] κυνηγῶν [χο]ιν[ὸν καὶ ἡ] λα[μπροτάτη] φυλὴ Ἡ[ρακλή]ιδος ἐ[τείμη]σεν, [ἐπι]μελου[μένον] Ἀσκλη[ητιάδου τοῦ] Μενέφρον[ος]».

τὸ τῶν κυνηγῶν κοινόν: Ἑταιρεία-σύλλογος τῶν κυνηγῶν ἐν τῇ πόλει, τιμήσας τὸν πολιτάρχην μετὰ τῆς φυλῆς Ἡρακλίδος, ἥς ἦτο προφανῶς φυλότης.

154 ⁴⁾ Ἡ ἐπιγραφὴ μεθ' ὠρμωτέραν σκέψιν ⁵⁾ συνεπληρώθη ὧδε:

«[Ἐ]γκρα(ε)ίας προ[μάχου] μέγας] νεικήσας ἀγῶνας εἰσ[ε]λαστικὸς εἰς ἅπασαν τὴν οἰκουμένην πανκρατίου μὲν τεσσαράκοντα, πάλης δὲ ἑννέα [δ]ιὰ ἐπιστάτην Αὐρηλίον Αὐρηλίον Θεόδωρον Κυμαῖον. Εὐτυχῶς».

Ἐγκρατείας προμάχος. πρβλ. «τὸν εἰρήνης πρό[μαχον]» ⁶⁾.

Εἰσελαστικὸς ἀγῶνας: **Ἀγῶνες εἰσελαστικοί**, λατιν. ludii iselastici ⁷⁾ = οἱ ἀνήκοντες εἰς εἰσέλασιν· ἐκ τοῦ ρ εἰσελαύνειν = ἐν πομπῇ θριάμβου εἰσερχεσθαι εἰς τὴν πόλιν· πρβλ. «ἔτι δὲ τὸν θριάμβον εἰσήλασε» ⁸⁾. Τὸ ἐπίθετον εὐχρηστον ἐπὶ ρωμαιοκρατίας διὰ τοῦ ἀγῶνας, ὃν ὁ νικητὴς ἐπιστρέφων εἰς τὴν γενέτειραν εἰσέρχεται εἰς τὴν πόλιν ἐν πομπῇ θριάμβου, ὥσπερ οἱ τελοῦντες θριάμβον Ρωμαῖοι στρατηγοί. Ἀγῶνες συνεπαγόμενοι τὸν θριάμβον τοῦ νικητοῦ καὶ τοιοῦτοι ἦσαν οἱ πανελλήνιοι.

Τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς (**Αὐρηλίου**) συμπληροῦται ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ ὀνό-

1) Pauly-Wissowa, Real-encyklop. τόμ. II. Reihe II, σελ. 1671.

2) Τόμ. VII, σελ. 184.—3) Τόμ. VI, σελ. 155.—4) Τόμ. VII, ἔτ. 1936, σελ. 191.—5) Αὐτόθι ἐν τέλει προσθήκη.

6) «Θρακικά», τόμ. VIII, ἔτ. 1937. Ἐπιγραφαὶ Τραϊανῆς Αὐγούστης, σελ. 106, ἀρ. 75.—7) Plinii ep. 10. 118.—8) Πλούτ. ἀρχ. οὐ, Μάριος 12.

νόματος ΑΥΡ. ὀριζοντίας κεραίας, ἣτις σημαίνει ἅπαξ, δηλ. δηλοῖ πατέρα τῷ υἱῷ ὁμώνυμον.

Ὁ Danoff συμπληροῖ ἐν ἀρχῇ: [παν]κρατίας[της . . .] ¹⁾ Ὡς περὶ τῶς καθ' ἡμᾶς, διότι οἰκοῦν ἐννοεῖται ὅτι ὁ ἀθλητὴς ἦτο οὐ μόνον δεινὸς μάλιστα **παγκρατιαστής**, ἀλλὰ καὶ **παλαιστής**, ἀφοῦ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ μνημονεύεται ὅτι **τεσσαρακοντάκις** ἐνίκησεν εἰς τὸ παγκράτιον καὶ **ἐννεάκις** εἰς τὴν πάλην.

Κ. ΜΥΡΤΙΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΣΥΛΛΟΓΗ

ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ ΑΝΕΥΡΕΘΕΙΣΩΝ ΕΝ ΤΡΑΙΑΝῇ

ΑΥΓΟΥΣΤῃ, ΝΥΝ ΣΤΑΡΑ-ΖΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΑΥΤΗΝ ²⁾

75) Ἐξάστιχος ἐπιθυμία ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμαρίνης στήλης διαστάσεων 0,28 × 0,26 καὶ πάχους 0,05 τοῦ μ. κεκομμένης ἐκατέρωθεν προερχομένη ἐκ τοῦ ἐπὶ τοῦ Αἵμου ἐμπορίου Δισκοδουρατερῶν ³⁾.

« . . . ση π. καὶ σύνβιός μ[ου] . . . -νεος ἐβίωσαμεν . . . [μετ]ὰ τέκνων Φίρμον . . . -κος [μη]δενὶ μηδ[ἐν] . . . [ἐν] γνησάμενος . . . [ἀ]περχόμενος π[ρὸς] . . . » ⁴⁾.

76) Ἐπτάστιχος ἐπιθυμία ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμαρίνης στήλης διαστάσεων 1,30 × 1,10 καὶ πάχους 0,26 τοῦ μέτρου προερχομένου ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τόπου. Χρόνος αὐτῆς ὡς καὶ τῆς προηγουμένης ὁ γος αἰὼν μ. Χ.

«Δίνης Ἐ[πιτέ]θιος, ζήσας ἔτη ἑκατόν, καὶ γυνή μου Λωρού[ελμ]ις κα[ὶ] υἱὸς Βίθης, θυγάτηρ Ζουρότε[λ]ις ἐτῶν [δέ]κα ἑξ· ἀνέστησα τὴν στήλην Ράος[κος, δς] ἐβίωσα μηδενὶ μηδὲν ὀφίλ[ας] μηδεν[ός] (;) ἐγγεν-ῆσθέ (sic) τινα τὰς παρ[ο]ούσας γυναικας» ⁴⁾.

1) Danoff M. Christo. Neue Inschriften aus Bulgarien ἐν τῷς Jahresheften des Oesterr. archäol. institutes, τόμ. XXX ἔτ. 1936, σελ. 78—86.

* Συνέχεια ἀπὸ τοῦ τόμ. VIII, σελ. 69—106.

2) Ἴδε ἐπιγραφὴν ἀρ. 50, σελ. 95 τόμ. VIII, ἔτ. 1937.

3) Velcowa Ivan, Antike Denkmäler in Bulgarien, Ἐπετηρ. ἐθν. μουσείου Σοφίας, ἔτ. 1922—25, σελ. 129 καὶ ἐξῆς.

4) Τοῦ αὐτοῦ, αὐτόθι.

Πιθανῶς ἡ ἔννοια τῆς σολοίκου ταύτης ἐπιγραφῆς εἶναι : «(Ἐνθάδε κεῖνται) ὁ Δίνης (υἱὸς) τοῦ Ἐπτέτιος, ζήσας ἔτη ἑκατὸν καὶ ἡ γυνὴ (αὐτοῦ) Δωρούτελμις καὶ ὁ υἱὸς (αὐτοῦ) Βίθυς καὶ ἡ θυγάτηρ (τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, δηλ. ἔγγονός του) Ζουρότελμις ἑτῶν δέκα ἕξ. Ἀνέστησα τὴν στήλην (ἐγὼ) ὁ Ράσκος, ὃς ἐβίωσα μηδενὶ μηδὲν ὀφείλας (διὰ τὸ) μὴ ἐγγεγυῖσθαι τίνα τὰς κατακειμένας γυναῖκας». Ἐξ οὗ εἰκαστέον ὅτι ὁ Ράσκος γενικὸς κληρονόμος τῶν κατακειμένων, πιθανῶς συγγενής, ἀνέστησε τὴν στήλην πρὸ τοῦ θανάτου του εἰς αὐτοὺς δηλῶν ὅτι οὐδενὶ ὀφείλει τι ἐκ τῆς κληρονομίας, καθ' ὅσον αἱ ἐπιτροπευθεῖσαι ὑπ' αὐτοῦ γυναῖκες μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δίνου οὐδὲν χρέος ἀφῆκιν ἐγγυησάμεναι διὰ τίνα.

Πάντα τὰ ὀνόματα γνήσια θρακικά. **Ἐπτεθις** συγκεκριμένος τύπος τοῦ **Ἐπτεκενθις**, πρβλ. **Ἐπτενις-Ἐπτέξενις**. **Δωρο(ύ)τελμις** κατὰ παρετυμολογίαν ἀντὶ **Ζουρότελμις**. Ὅθεν ἡ ἔγγονος εἶχε τὸ ὄνομα τῆς προμήτορος. **Ράσκος**, πρβλ. **Ρήσος**, ὁ σύμμαχος τῶν Τρώων Θρᾷς βασιλεύς. **Ραῖζδος** κατὰ Δελφικὴν ἐπιγραφὴν, **Ρήσκυνθος** ὄρος ἐν Θράκῃ καὶ **Ρησκυνθις** ἡ ἐπ' αὐτοῦ λατρευομένη Ἥρα. Συνήθως ἀπαντᾷ ὡς σύνθετον: **Ρασκούπορις-Ρασκούπολις**, **Ραισκούπορις** καὶ **Ρεσκούπορις** καὶ κατὰ μετασχηματισμὸν **Ρησκούπορις** καὶ **Ρασκίπορις** καὶ **Ραισκήπορις** καὶ **Ρισκούπολις**-**Rhascypolis**.

77) Δίστιχος ἐπιγραφὴ, πιθανῶς σφραγίς, ἐπὶ τοῦ στομίου κεραμείου ἀμφορέως τεθραυσμένου διαμέτρου 0,10 τοῦ μ. Τὸ ὕψος τοῦ θραύσματος 0,17 τοῦ μ. Εὐρέθῃ δυτικῶς τῆς Στάρα Ζαγόρας ἐν ᾧ χώρῳ ἀπεκαλύφθησαν ἀρχαῖοι τάφοι. Ἀπὸ τοῦ ε'. π. χ. αἰῶνος.

«Θεῶνι Ὀρί[ρρ]» κατ' ἀνάγνωσιν τοῦ Karagow (1). Καθ' ἡμετέραν «Θεῶν Ὀρί[το] ἢ Ὀρί[το]» = «Ὀρήσου».

Θέων, ὅθεν τὸ παρὰ τοῖς Ἀλεξανδρίνοις **Θεωνᾶς**. **Ὀνίτης** καὶ **Ονειτής**, κύριον ὄνομα ἀπαντῶν παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις Ἀπολλοδώρῳ, Δυκόφρονι καὶ Νόννῳ. **Ὀνήτης** ἀπαντᾷ παρ' Ἡροδότῃ²⁾, ταῦτόν τῳ **Ὀνήτωρ**³⁾, ὅθεν **Ὀνητορίδης**⁴⁾, συνηθέστα-

1) Karagow G. Bull. de l'inst. archéol. Bulgare, τόμ. II, ἔτ. 1923—24, σελ. 73, ἀρ. 15.

2) Ἡροδότου, VII, 214.

3) Ὀμήρου, Ἰλ. Π, 614.

4) Ὀμήρου, Ὀδύσ. Γ, 282.—Περὶ τῶν παρομοίων ἐπὶ τοῦ στομίου κεραμίων ἀγγείων σφραγίδων πρβλ. Scorpil K. Σφραγίδες ἐπὶ ἀμφορέων ἐκ τῆς Παρευξεινοποντιᾶς ἀκτῆς, ἐν τῳ Bull. de l'inst. archéol. Bulg. Sophia, τόμ. VIII, ἔτ. 1934, σελ. 21—43.

τον παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐτυμολογούμενον ἐκ τοῦ ρ. **ὀνίνημι** (=ὠφελῶ). Τὸ δὲ **Ὀνησο**; ταῦτόν τῳ **Ὀνήτης**, ὡς καὶ τὰ : **Ὀνήσυλος**, **Ὀνησίων**, **Ὀνησῶ** (θηλ.) καὶ τὰ σύνθετα **Ὀνησίτροφος**, **Ὀνησίφιλος**, **Ὀνησίφορος**, **Ὀνησιφῶν**, **Ὀνησίχαρις**, συνηθέστατα ἐν Ἑλληνικαῖς ἐπιγραφαῖς.

78) Ἐξάστιχος ἐπιταφία διγλωσσος ἐπιγραφὴ ἐπὶ πλακὸς τετμημένης δίχα, εὐρεθείσης ἐν τῇ θέσει Ταουσάν-τεπέ, περιφερείας Ὑαμπόλεως (Διαμπόλεως) παρὰ τῇ ἀρχαίᾳ Καβύλῃ.

«... conjugi sua merita et sibi viv(us) e(t) sapiens tumultum fecit... [μ]νηεῖον ἑαυτῷ καὶ τῇ συμβίῳ ἑαυτοῦ Σατρία Μαρκία βιωσά(ση) σεμνῶς ἔτη κέ [κατεσ]κεύασεν¹⁾».

Ἡ συμπλήρωσις **βιωσά(ση)** εἶναι τοῦ συλλογέως, τοῦ ἐκδότου συμπληρώσαντος **βιώσα(ς)**.

79) Ἐκάστιχος ἀναθηματικὴ εἰς Ἀπόλλωνα ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμαρίνου βύθρου τεθραυσμένου δεξιόθεν καὶ κάτωθι, ὕψ. 0,75, πλ. 0,52 καὶ πᾶς 0,55 τοῦ μ., εὐρεθέντος ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Ὀρτάκιοι.

«Ἀγαθῇ Τύχῃ. Λητώιε μακάριε, χρυσότοξε καὶ Σπινδερινῇ Ἀπολλῶνι, Ἀπολλῶνιίδης Ἀλ[ον]ζένεος ἐνχ[αρι]στήριον ἀνέ[θη]κεν ἐπὶ κόφῳ Θεῶν...²⁾».

Ἴσως ἡ συμπλήρωσις τοῦ **μάκαρ** συνηθεστάτου ἐπιθ. εἰς **μακάριε** παρέλκει.

Σπινδερινός: Τοπωνυμικὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐπίθετον ἐκ τοῦ **Σπίνδεον** ἢ **Σπινδέα**.

80) Τρίστιχος ἐπιταφία ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς διαστάσεων 0,66×0,28 τοῦ μ. εὐρεθείσης ἐν Στάρα-Ζαγόρα, ἀκαθορίστου χρονολογίας, πιθανῶς ὁμῶς ἀπὸ τῶν πρώτων Βυζαντιτικῶν χρόνων.

«Πρωτὸς γονεῦσιν (sic) ἐμοῖς ἐνεποίησα πένθος ἐγὼ Ἰωάννης»³⁾.

Προφανῶς πρόκειται περὶ παιδὸς ἀποθανόντος πρώτου ἐκ τῶν τέκνων οἰκογενείας τινὸς καὶ ποιήσαντος μεγάλην θλίψιν τοῖς ἑαυτοῦ γονεῦσιν.

81) Μονόστιχος ἐπιταφία ἐπιγραφὴ ἀνωθι μαρμαρίνου ἀναγλύφου παριστῶντος νεκρικὸν δεῖπνον διαστάσεων 0,57×0,37 καὶ πάχους 0,05

1) Beschevliev B. Bull. de l'inst. archéol. Bulg. Sophia, τόμ. VIII, ἔτ. 1935, σελ. 463.—2) Τοῦ αὐτοῦ, αὐτόθι, σελ. 465.

3) Ἐπετηρ. ἀρχαιολ. συλλόγου Στάρα-Ζαγόρας «Augusta Trajana», ἔτ. 1912—14, σελ. 30—Karagow G. Bull. de l'inst. archéol. Bulg. τόμ. II, ἔτ. 1923—24, σελ. 74.

τοῦ μέτρου, εὐρεθέντος ἐν τῇ βορείᾳ περιοχῇ τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ νῦν κατακειμένου ἐν τῷ μουσεῖῳ Σοφίας. Τὰ τοῦ δείπνου πρόσωπα: ἐπὶ κλίνης ἡμικλινῆς ἀνὴρ, ἀπέναντί του παρὰ τῷ ἄκρῳ τῆς κλίνης γυνὴ κειμένη ἐπὶ θρόνου, ἀριστερὰ αὐτῆς παιδίσκη μικρόσωμος οἶονεὶ βαδίζουσα καὶ ἐν τῇ δεξιᾷ γωνίᾳ παῖς ἱστάμενος ἐσταυρωμένοις τοῖς ποσὶ: παρὰ τῇ κλίνῃ τρίπους τράπεζα μετ' ἐδεσμάτων καὶ ὑπὸ τὸ δείπνον ἐν ἰδίᾳ ζώνῃ ζεῦγος βοῶν σύρον ἄροτρον καὶ πρὸ αὐτοῦ ἀλέκτωρ¹⁾.

«Μίκε Μίκου χαῖ[ρε]». Μίκος καὶ Μίκκος καὶ Μίκα ἢ, ἐκ τοῦ μικρός. Ὡσαύτως ἀπαντῶσιν ἐν ἐπιγραφαῖς Μικίων, Μικίνας, Μικκαλος, Μικκαλίων.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

11) Ἀντὶ τοῦ: «ὁ λαμπρότατος δῆμος Τραϊανέων ἐκ τῶν Ὑπερπαιδίων» διορθωτέον «ἐκ τῶν ὑπερπαιδίωντων», ὡς ὀρθότατα ἐσχάτως ἀνέγνω ὁ Δ. Δημήτριωφ²⁾ διακρίνας ὀριζοντίαν κεραίαν ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τοῦ Ν σκέλους ἀποτελοῦντος οὕτω ἐν συνδέσει τὸ γράμμα Τ.

ἐκ τῶν ὑπερπαιδίωντων (χρημάτων)=ἐκ τῶν περιττενόντων, πλεοναζόντων χρημάτων³⁾.

Οὕτω ἡ γενομένη ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν εἰκασία περὶ φυλῆς ἐν τῇ λεκάνῃ τοῦ Τόνσου οἰκούσης—Ὑπερπαιδίωντων ἀποδεικνύεται ἄτοπος.

Κ. ΜΥΡΤΙΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΛΛ. ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ

ΑΝΕΥΡΕΘΕΙΣΩΝ ΕΝ ΤΑΙΣ ΠΑΡΑ Τῷ ΕΥΞΕΙΝῳ ΠΟΝΤῷ

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙΣ ΑΠΟΙΚΙΑΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΑΥΤΑΣ*)

65) Ἐξάστιχος ἀναθηματικὴ εἰς τὴν θεὰν Τύχην εὐχαριστήριος ἐπιγραφὴ ἐπὶ λευκῆς μαρμαρίνης πλακὸς διαστάσεων 0,62×0,65 καὶ πάχους 0,07 τοῦ μ. εὐρεθείσης ἐν τοῖς ἐρείπιοις τοῦ μητροπολιτικοῦ τῆς πόλεως Ἀγχιάλου ναοῦ. Ἀπὸ τοῦ β' ἢ γ' μ. Χ. αἰῶνος.

1) Filow. Νεωστὶ ἀνακαλυφθεῖσαι ἀρχαιοότητες, ἐν τῷ Bull. de la société archéol. Bulg. Sophia, τόμ. VII, σελ. 154.

2) Dimitrow D. Bulletin de la société histor. à Sophia, τόμ. XIV—XV, ἔτ. 1937, σελ. 35—53.—3) Ποβλ. H o n d i i, Supplementum Epigraph. III, ἀρ. 509.

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ τόμ. IX, σελ. 1—18.

«[Δῶ]ρον ἀγαθῇ Τύχῃ. Ἀθρ(ήλιος) Πολυχρόνιος [μετ]ὰ τ[ῆς σ]υμβίου Μουλ[β]ί[ας] [τῆς] Γλαύκου φυλῆ[ς τὸν] βωμόν ἐκ τῶν [ιδίων εὐφ]ροσύνης [ἔνεκεν]¹)».

Τῆς Γλαύκου φυλῆς: ὡς φαίνεται ἐν Ἀγχιάλῳ φυλὴ τις ἔφερε διακαίως τὸ ὄνομα τοῦ ἐναλίου θεοῦ Γλαύκου, τοῦ ἐπικαλουμένου Ποντίου καὶ Ἀνθηδονίου, προστάτου τῶν ἀλιέων καὶ ναυτιλομένων²⁾, περὶ οὗ θανμάσιοι μῦθοι ὑπῆρχον παρὰ τοῖς Ἑλλήσιν³⁾.—Εὐφροσύνη: χρονία ψυχῆς χαρά, laetitia.

66) Τρίστιχος ἐπιτύμβια ἐπιγραφὴ ἐπὶ μαρμαρίνης πλακὸς διαστάσεων 0,50×0,3) καὶ πλάτους 0,15 τοῦ μέτρου εὐρεθείσης ἐντὸς τῆς ἀνασκαφείσης ἐκκλησίας (βασιλικῆς) τῆς Μεσημβρίας. Ἀπὸ τοῦ ε' μ. Χ. αἰῶνος.

Ἐκκλησίας Ἀν[θε]στηρίῳ [γν]ή⁴⁾. Ἀνθεστηρίῳ ἀντὶ Ἀνθεστηρίου. Πεντάστιχος ἐπιγραφὴ ἀποτελοῦσα ἐπιτάφιον πεντάστιχον δακτυλικὸν ἐπίγραμμα ἐπὶ πλακὸς ἐκ γρανίτου μήκ. 2, ὑψ. ἀριστερόθεν μὲν 0,46, δεξιόθεν δὲ 0,53 καὶ πλάτ. 0,24 τοῦ μ., προφανῶς ἄνω τμήματος τῆς ἐτέρας τῶν μακρῶν πλευρῶν λάρνακος, ἀποκοπέντος χάριν τῆς ἐπιγραφῆς πρὸς εὐκολωτέραν μεταφορὰν αὐτῆς. Ἡ ἐπιγραφὴ κατὰκειται σήμερον ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ μουσείου Φιλιππουπόλεως⁵⁾, ἀνευρέθη ὁμως ἐν Σφζοπόλει (Ἀπολλωνίᾳ)⁶⁾, εἰς ἣν μετεκομίσθη ἐκ τῆς παρακειμένης νησίδος, ὅπου ἐκεῖτο ποτε ἡ λάρναξ παρὰ τῷ ἀνδριάντι τοῦ Ἀπόλλωνος. Ὁ πρῶτος τῆς ἐπιγραφῆς στίχος εἶναι τετριμμένος πλὴν ἐνίων γραμμάτων συμπληρούμενος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πιθανώτερον καθίσταται ὀκτάμετρος· ὁ δεῦτερος εἶναι ἐπτάμετρος καὶ οἱ λοιποὶ ἑξάμετροι. Τὸ ἐπίγραμμα προέρχεται ἀπὸ τοῦ β'—α' π. Χ. αἰῶνος πρὸ τῆς ὑπὸ τῶν Ρωμαίων ἀλώ-

1) Bull. de la société archéol. Bulgare τόμ. I, ἔτ. 1910, σελ. 226, Sophia.

2) Παυσανίου, IX, 22, 6. Στράβωνος, VIII, 2, 13.

3) Goedeckens, Glancus der Meergott, ἔτ. 1866.

4) Velocow Ivan, Bull. de la société archéol. Bulg. τόμ. VII, σελ. 136.
5) Ἐκ τούτου υπελήφθη ὅτι προήρχετο ἐκ Φιλιππουπόλεως καὶ συνεπληρώθη ἀναλόγως ὁ τετριμμένος πρῶτος στίχος, ἐσφαλμένως, Ἀποστολίδου Μυρτ. ἐν τῇ ἐπετηρίδι τοῦ ἐθνικοῦ μουσείου καὶ τῆς βιβλιοθήκης Φιλιππουπόλεως, ἔτ. 1930, σελ. 250, XVI, βουλγαριστί. Καὶ ἐν τοῖς «Θρακικοῖς» Ἀθηνῶν τόμ. VI, ἔτ. 1935 ἐν τῇ Συλλογῇ ἀρχαίων ἐπιγραφῶν Φιλιππουπόλεως, ἀρ. 35.

6) Seure G. Archéologie Thrace, première série, ἔτ. 1913, σελ. 29 καὶ ἑξῆς, ἐνθα ὁ ἐπιφανὴς ἀρχαιολόγος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀποσταλέντος αὐτῷ ἀποτυπώματος ὑπολαμβάνει αὐτὴν ἀναθηματικὴν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ ποιούμενος ἐσφαλμένας ὑποθέσεις, ἅτε μὴ ἰδὼν τὸν λίθον, ἀναγινώσκει καὶ συμπληροῖ αὐτὴν οὐκ ὀρθῶς.

σεως τῆς Ἀπολλωνίας (72 π. Χ.) καὶ ἄρσεως ὑπ' αὐτῶν τοῦ κολοσσοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος.

«Σῆμ' ἱερὰ [μοι], Ἀ[πολλ]ο[ν], φ[ίλη μ]ητρό[πολ]ις στήσεν ἄστυ. (:) Ἐν Μούσαισι φανείς βασιλεὺς παρὰ σοῖς ποσὶν ἐνθάδ' αἰεὶ ζῶ· ἀθάνατον ψυχὴν γὰρ] ἔχ(ε)ιν κατὰ πάντα νομίζω
Μείνας ἐν δαπέδῳ γλυκερῷ ψυχὴν ἀναπαύω
ἐς γῆν μοι φιλήν, ἣν πάντοτ' ἐγὼ πεπόθηκα»¹⁾.

Τὸ ἐπίγραμμα προφανῶς ἀναφέρεται εἰς ὄρφικόν τινα ποιητὴν ἢ νεοπλατωνικὸν φιλόσοφον, διότι οὗτος πιστεύει εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς (ἀθάνατον ψυχὴν γὰρ ἔχειν κατὰ πάντα νομίζω). Οὗτος κατήγετο ἔκ τινος ἀποικίας τῆς ἐν Πόντῳ Ἀπολλωνίας-Ἀγχιάλου ἢ Θυνιάδος (μητρόπολις — σέον ἄστυ — Ἀπολλων). Διαμείνας ἐν τῇ προσφιλεῖ του μητροπόλει (φίλη, ἣν πάντοτ' ἐγὼ πεπόθηκα), ἀπέθανεν ἐν αὐτῇ, ἥτις ὡσαύτως τὸν ἡγάπησεν (ἐς γῆν μοι φιλήν). Διαπρέπας ἐξόχως ἐν τῇ θεραπείᾳ τῶν Μουσῶν (ἐν Μούσαισι φανείς βασιλεὺς) ἐτάφη ἐν τῇ νησίδι παρὰ τῷ ἀνδριάντι τοῦ μουσηγέτου Ἀπόλλωνος (παρὰ σοῖς ποσὶν — Ἀπολλων — ἐνθάδ' αἰεὶ ζῶ). Ἡ κηδεία καὶ ἡ ταφὴ αὐτοῦ ἐγένετο ὑπ' αὐτῆς τῆς πόλεως, ἥτις διὰ τὴν ποίησιν ἢ τὴν σοφίαν του ἔστησεν αὐτῷ τιμὴν ἕνεκα καὶ μνημεῖον (μητρόπολις στήσεν μοι σῆμα).

Ἀγνωστον παραμένει ἡμῖν τὸ ὄνομα τοῦ Θρακὸς τούτου, ποιητοῦ ἢ φιλοσόφου, τὸ ὁποῖον ἀναμφιβόλως ἦτο κεχαραγμένον ἐν ἄλλῃ τῆς Ἰωνάκος (πνέλου) πλευρᾷ ἢ ἐπὶ τοῦ ἐπιθήματος αὐτῆς.

Γλῶσσα τοῦ ἐπιγράμματος εἶναι ἡ κοινὴ πλὴν τῶν ἐπικῶν ἢ Ἰωνικῶν διαλεκτισμῶν *σέον* (= τεόν), ἐν *Μούσαισι* καὶ *φιλήν*.

68) Ἐννεάστιχος ἀναθηματικὴ εὐχαριστήριος εἰς Κυβέλλην ἐπιγραφὴ ἐπὶ ἐξ ἄσβεστολίθου βωμοῦ διαστάσεων 0,62×0,29 καὶ πλάτ. 0,26, ἀνωθι καὶ κάτωθι γεγλυμμένου, εὐρεθέντος ἐν τῷ χώρῳ τῆς πόλεως Νικοπόλεως πρὸς Ἱστρῳ καὶ νῦν ἐναποκειμένου ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Σοφίας. Τὸ ὕψος τῶν γραμμάτων συνδεδεμένων ἐνιαχοῦ εἶναι 0,025 τοῦ μ. Ἀπὸ τοῦ γ'. μ. Χ. αἰῶνος²⁾.

1) Ἴδε Μυρτ. Ἀποστολίδου, Ἀγνωστος ἀρχαῖος Θρακὴς ποιητὴς ἢ φιλόσοφος, «Θρακικά», τόμ. VIII, ἔτ. 1937, σελ. 310—317, ἐνθα ἀποκαθίσταται ὁ πρῶτος τοῦ ἐπιγράμματος στίχος, ὡς τίθεται ἄνω καὶ ἐρμηνεύεται νῦν ἐκ τοῦ τόπου τῆς προελεύσεώς του.

2) Filow B. Bull. de la société archéol. Bulg. τόμ. III, ἔτ. 1912, σελ. 23. — K a n i t z, Donaubulgarien, III, σελ. 343. — Schkorpil, Arch. epigr. Mittheil. Wien, τόμ. XV, ἔτ. 1892, σελ. 214, 93.

«Μ[η]τρὶ θ[εῶ]ν Σκελε[ν]τηνῇ. Ἀγαθῇ Τύχῃ. Μητρὶ θεῶν Ἀκυλειανὸς Πόπλιος ἀνέθηκε τὸν βωμὸν καὶ τὴν τράπεζαν εὐχῆς χάριν».

Ὁ πρῶτος στίχος, ὃν ὁ Φίλωφ ὑπολαμβάνει ὡς κλητικὴν τῆς θεᾶς προσφώνησιν καὶ ἀναγινώσκει «[Μ]η[τρ]ε θεῶν Σκελε[ν]τηνῇ» εἶναι καθ' ἡμᾶς μεταγενεστέρα προσθήκη μετὰ τῆς τοπωνυμικῆς τῆς θεᾶς προσηγορίας. Ἄλλως τε ἡ προσφώνησις δὲν ἐρμηνεύεται ἐπὶ ἀναθήματος, οὐ ἢ ἐπιγραφὴ ἄρχεται διὰ τοῦ τυπικοῦ «Ἀγαθῇ Τύχῃ» καὶ ἀκολουθεῖ ἀμέσως τὸ ὄνομα τῆς θεᾶς, εἰς ἣν τὸ ἀνάθημα.

Μητρὶ θεῶν: Ἡ περιώνυμος τῶν Φρυγῶν θεὰ Κυβέλη, λατρευομένη καὶ ἐν Θράκῃ.

Ἀκυλειανὸς Πόπλιος καθ' ἡμετέραν ἀνάγνωσιν (Aquillianus Poplius), ὡς ὅμοιοι ἢ ἀμυδρῶς διαφαινομένη πλαγία κεραία μετὰ τῆς πρώτης καθέτου καὶ τῆς πλαγίας κεραίας τοῦ γράμματος Ν. Ἐκ τοῦ Aquillianus ἢ Aquilius (Ἀκύλιος). Ὁ Φίλωφ ἀναγινώσκει *Ἀκύλειος Πόπλιος* Τὸ *Ἀκύλειος*-aquilius (=ἀέτιος) ἀπαντᾷ μόνον ἐπὶ τῆς ἐπίθετον.

τράπεζα: Ἡ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐπικειμένη τετράπλευρος πάντως μαρμαρινή τράπεζα.

69) Ἐπιγραφὴ ἀναθηματικὴ δίστιχος εἰς τὸν Κύριον ἥρωα ἐπὶ ἀνακλύφου ὕψ. 0,27, πλ. 0,20 καὶ πλάτ. 0,035 τοῦ μ. εὐρεθέντος ἐν τῇ Νικοπόλει πρὸς Ἱστρῳ.

«Θεῷ ἥρωι Βασκιδιθία [Τιμο]κράτης Διογ[ένους]»¹⁾.

Τὸ τοπωνυμικόν (:) τοῦ ἥρωος ἐπίθετον *Βασκιδιθίας* τὸ πρῶτον ἀπαντᾷ. *Βάσκον* ὄχυρόν ἐν Θράκῃ ἀπαντᾷ παρὰ Προκοπίῳ²⁾.

70) Δίστιχος ἀναθηματικὴ εἰς τὸν Κύριον ἥρωα ἐπιγραφὴ ἐπὶ τετραπλεύρου ἐξ ἄσβεστολίθου εἰς αὐτὸν ἀνάκλυφον κεκομμένου ὕψ. 0,18, πλ. 0,21 καὶ πλάτ. 0,22 τοῦ μ. Εὐρέθη ἐν τῇ περιφερείᾳ Νικοπόλεως πρὸς Ἱστρῳ.

«Ἰούνιος Λουκιανὸς ἀρχιερεὺς τὸ δεύτερον μετὰ τῶν τέκνων»³⁾.

Πιθανῶς εἶναι ὁ ἐν ἑτέρῳ εὐρεθείσῃ ἐντὸς τῆς πόλεως, ἀναθηματικῇ εἰς τὴν αὐτοκράτειραν Ἰουλίαν Δόμναν, μνημονευόμενος «Μ(ἄρκος) Ἰούνιος Λουκιανὸς ἀρχιερατικός»⁴⁾.

1) Nicolo w T. Αὐτόθι, σελ. 248, ἀρ. 4.

2) Προκοπίου, Περὶ κτισμάτων IV, 11

3) Dobr usk y, Sbornik κτλ. τόμ. XVIII, σελ. 718, ἀρ. 5.

4) Nicolo w T. Νέα ἀνάγλυφα τοῦ Θρακὸς ἱερέως. Bull. de l'inst. archéol. Bulg. τόμ. VI, ἔτ. 1930—31, σελ. 247, ἀρ. 3.

71) Δίστιχος ἀναθηματική εἰς τὸν Κύριον ἥρωα ἐπιγραφὴ ἐπὶ τοῦ κάτω μέρους τμήματος μαρμαρίνου τοῦ ἱππέως ἀναγλύφου ὕψους 0,19, πλάτους 0,43 καὶ πάχους 0,10 μ. εὐρεθέντος παρὰ τῇ κώμῃ Μονταφλάρ, περιφερείας τῆς ἀρχαίας Μαρκιανουπόλεως. Τὸ ἀνάγλυφον ἐναπόκειται ἐν τῷ μουσεῖῳ τῆς Σοφίας.

«Θεῶ ἐπηκόῳ Δερζειανὸς Διογένης ἱππικὸς εὐξάμενος ἀνέθηκα» καθ' ἡμετέραν ἀνάγνωσιν.

Δερζειανὸς Διογένης: ὁ ἐκ Δερζείας· φαίνεται μοι μᾶλλον τοπωνυμικὸν ἐπίθετον· **Δέρζεια**, ὄνομα θρακικόν· πρβλ. τὸ κύριον ὄνομα **Δερζέλα**, τὸ τοῦ ἐπιχωρίου θρακικοῦ θεοῦ ἢ ἥρωος **Δερζελάτης**, τὸ ἐπὶ μεταλλίων τῆς Ὀδησσοῦ **Δαρζάλεια** (ἐκ τοῦ **Δαρζάλα**-Δερζέλα) καὶ τὸ τῆς θρακικῆς φυλῆς **Δερσαῖοι**.—**Ἱππικὸς** (=equester), τ.ἔ. equestris ordinis vir ἢ equestri loco natus (=ὁ εἰς τὴν ἱππάδα τάξιν τελῶν).

Ὁ Kazarow νομίζει ὅτι τρεῖς εἶναι οἱ **εὐξάμενοι**, οἱ: Δερζειανός, Διογένης, Ἱππικός, εἰς δὲ ὁ **ἀναθεῖς** (ἀνέθηκα) ἐπομένως ἀναγινώσκει· «Θεῶ ἐπηκόῳ Δερζειανός, Διογένης, Ἱππικός εὐξάμενοι ἀνέθηκα»¹⁾ Ἐπὶ τοῦ λίθου ἀναγινώσκεται **εὐξάμενος** μᾶλλον μετὰ καμπύλου C ἢ **εὐξάμενοι**.

Κ. ΜΥΡΤΙΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

1) Kazarow G. Bull. de l'inst. archéol. Bulg. τόμ. V, ἔτ. 1928-29, σελ. 86, ἀρ. 15.—Περιλαμβάνομεν τὴν ἐπιγραφὴν ἐνταῦθα, εἰ καὶ ἡ Μαρκιανούπολις, κτίσμα τοῦ αὐτοκράτορος Τραϊανοῦ, συνδεομένη διὰ στρατιωτικῆς ὁδοῦ μετὰ τῆς Ἀγχιάλου, ἔκειτο πέραν τοῦ Αἵμου καὶ ἐν τῇ περιοχῇ μᾶλλον τῆς Ὀδησσοῦ (Βάρνης).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ